

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta

**Problematika personálního zajištění
vzdělávání na základních školách
zřízených pro žáky se speciálními
vzdělávacími potřebami v Plzeňském
kraji**

Milada Šliková

Centrum školského managementu
Vedoucí bakalářské práce: PaedDr. Hana Králová
Studijní program: Specializace v pedagogice,
Školský management

2012

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Centrum školského managementu

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

akademický rok 2011/2012

Jméno a příjmení studenta: **Milada Šliková**

Studijní program: **Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Školský management**

Název tématu práce v českém jazyce: **Problematika personálního zajištění vzdělávání na ZŠ zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji**

Název tématu práce v anglickém jazyce: **Staffrecruitment in basic schools established for teaching pupils with special educational needs in the Pilsen Region**

Pokyny pro vypracování:

Závěrečná bakalářská práce byla zadána v souladu s metodickým materiálem pro závěrečné bakalářské práce vydaným ČŠM PedF UK v Praze v roce 2011.

Práce bude vypracována na základě schváleného ideového a dále rozpracovaného prováděcího projektu, který byl vypracován studentem a uložen na moodle.

Student je povinen dodržet stanovený cíl a téma práce a realizovat výzkumný postup v souladu s cílem. V interpretaci získaných dat i při stanovení závěru musí postupovat objektivně, formální stránka a citování literatury bude odpovídat pokynům v uvedeném materiálu.

Práce musí splňovat kritéria pro závěrečné bakalářské práce, autor tím dokládá dostatečnou kompetentnost pro další odbornou činnost.

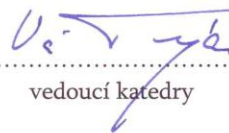
Vedoucí bakalářské práce: **PaedDr. Hana Králová**

Předpokládaný rozsah bakalářské práce¹: **45 stran**

Datum zadání práce: **08. 11. 2011**

Předběžný termín odevzdání práce: **13. 04. 2012**

V Praze dne: **29. 02. 2012**

vedoucí katedry

¹ Minimální rozsah bakalářské práce činí standardně 40 normostran (72 000 znaků vč. mezer) vlastního textu.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Problematika personálního zajištění vzdělávání na základních školách zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji vypracovala pod vedením vedoucí bakalářské práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

13. 4. 2012

.....

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování PaedDr. Haně Králové za její cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce. Rovněž bych chtěla poděkovat ředitelkám a ředitelům základních škol zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji za vstřícnost při poskytování potřebných informací a podkladů.

.....

NÁZEV:

Problematika personálního zajištění vzdělávání na základních školách zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji

AUTOR:

Milada Šliková

KATEDRA (ÚSTAV)

Centrum školského managementu

VEDOUCÍ PRÁCE:

PaedDr. Hana Králová

ABSTRAKT:

Závěrečná bakalářská práce zkoumá kvalifikovanost pedagogických pracovníků na základních školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a na základních školách, kde jsou zřízeny pouze speciální třídy. Závěry práce se opírají o dotazníkové šetření realizované na základních školách Plzeňského kraje. Data získaná šetřením přinesla poznatky o stavu kvalifikovanosti pedagogických pracovníků v malých a velkých školách. Závěry šetření mohou posloužit jako argument pro zachování těchto škol a speciálních tříd na území Plzeňského kraje.

KLÍČOVÁ SLOVA:

personální práce, kvalifikace, pedagogický pracovník, ředitel školy, žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, výzkum

TITLE:

Staffrecruitment in basic schools established for teaching pupils with special educational needs in the Pilsen Region

AUTHOR:

Milada Šliková

DEPARTMENT:

Department of school management

SUPERVISOR:

PaedDr. Hana Králová

ABSTRACT:

The final paper explores how qualified pedagogical employees are in basic schools established for teaching pupils with special educational needs and in ordinary basic schools where there is a special class for such pupils. Conclusion of the paper is based on research conducted in basic schools in the Pilsen Region. Research produced results to support existence of such schools and classes in the Pilsen Region.

KEYWORDS:

human resources management, qualification, pedagogical staff, director of a school, pupils with special educational needs, research

Obsah

ÚVOD.....	9
1 PERSONÁLNÍ PRÁCE.....	11
1.1 Personální práce ve škole	11
1.2 Personální činnosti ředitele školy	12
2 POJEM „ KVALIFIKACE“	15
2.1 Kvalifikace pedagogických pracovníků	15
2.2 Pedagogický pracovník	16
2.3 Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka	16
2.3.1 Plná způsobilost k právním úkonům	17
2.3.2 Předpoklad odborné kvalifikace	17
2.3.3 Bezúhonnost.....	28
2.3.4 Zdravotní způsobilost.....	29
2.3.5 Prokázání znalosti českého jazyka	29
2.4 Předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy	29
3 PROFESNÍ PŘÍPRAVA PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ	31
3.1 Získávání kvalifikace	31
3.2 Zaškolení a zaučení	32
3.3 Odborná praxe	32
3.4 Prohlubování kvalifikace.....	32
3.5 Zvyšování kvalifikace	33
3.6 Kvalifikační dohoda	35
4 ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	37
5 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ.....	38
5.1 Výzkumný problém.....	38
5.2 Výzkumný předpoklad	39
5.3 Indikátory a sledované jevy	39
5.4 Výzkumné metody	40
5.4.1 Charakteristika dotazníků	40
5.5 Výzkumný soubor.....	41
5.6 Návržnost dotazníků	45
5.7 Vyhodnocení výzkumného šetření	45
5.7.1 Dotazník I/1 – název školy, zřizovatel.....	46
5.7.2 Dotazník I/2 – počet tříd, žáků	47

5.7.3	Dotazník I/3 – počet přepočtených pracovníků, splnění kvalifikace .	49
5.7.4	Dotazník I/4 – ředitelé škol.....	58
5.7.5	Dotazník I/5 – kvalifikační dohoda	60
5.7.6	Souhrnné vyhodnocení dotazníkového šetření.....	61
5.8	Splnění výzkumných předpokladů.....	61
6	ZÁVĚR.....	64
7	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	65
8	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	69
9	SEZNAMY TABULEK	71
10	PŘÍLOHY	73

ÚVOD

Pro svoji bakalářskou práci jsem si v rámci tříletého bakalářského studia na Pedagogické fakultě Karlovy univerzity v Praze, obor školský management, zvolila téma:

„Problematika personálního zajištění vzdělávání na základních školách zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji.“

Předkládaná práce je rozdělena na dvě hlavní části. První část představuje teoretickou část vycházející ze zákonů a odborné literatury, druhá část obsahuje empirický výzkum zjišťující personální zajištění se zaměřením na kvalifikovanost pedagogických pracovníků na základních školách zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji.

Předmětem teoretické části této bakalářské práce je charakteristika problematiky personálního zajištění se zaměřením na kvalifikovanost pedagogických pracovníků z odborného hlediska.

Druhá část práce je tvořena empirickým výzkumem, ve kterém se snažím prostřednictvím výzkumných technik – dotazníků, určených ředitelům základních škol zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a ředitelům základních škol, které zřizují pouze třídy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji, zjistit především kvalifikovanost pedagogických pracovníků s rozlišením jednotlivých pracovních pozic na těchto základních školách.

V závěru své bakalářské práce sumarizuji všechny získané poznatky teoretické i praktické a hodnotím splnění cílů uvedených v této bakalářské práci.

Cíl práce

Cílem závěrečné bakalářské práce je:

- poskytnout pohled na současný stav personálního zajištění se zaměřením na kvalifikovanost pedagogických pracovníků vybraného vzorku v Plzeňském kraji,
- zmapovat rozdíly úrovně kvalifikovanosti pedagogických pracovníků na základních školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a na běžných základních školách, které zřizují pouze speciální třídy,
- zjistit zastoupení kvalifikovaných pedagogických pracovníků ve skupinách malých a velkých škol.

Výsledky práce mohou být využity při uplatňování politiky integrace a inkluze v Plzeňském kraji.

1 PERSONÁLNÍ PRÁCE

„Člověk je největším bohatstvím, které organizace má. Pracovní síla v moderně řízených, a tím i úspěšných organizacích, přestává být nákladovou položkou a stává se kapitálem, stává se aktivem“ (Koubek, 2000, s. 9).

Nejvyšší etapa vývoje v oblasti práce s lidmi je v řízení lidských zdrojů. Hospodaření s nimi a jejich řízení takovým způsobem, který vede ke zvýšení výkonnosti organizace, je náplní manažerské funkce personálního zajištění organizace.

Koubek (2007, s. 13) definuje personální práci takto:

„Personální práce (personalistika) tvoří tu část organizace, která se zaměřuje na vše, co se týká člověka v souvislosti s pracovním procesem, tj. jeho získávání, formování, fungování, využívání, jeho organizování a propojování jeho činností, výsledků jeho práce, jeho pracovních schopností a pracovního chování, vztahu k vykonávané práci, organizaci, spolupracovníkům a dalším osobám, s nimiž se v souvislosti se svou prací stýká, a rovněž jeho osobního uspokojení z vykonané práce, jeho personálního a sociálního rozvoje.“

1.1 Personální práce ve škole

Personální práce ve škole je součástí řízení školy a souvisí s vedením a řízením pedagogických i nepedagogických zaměstnanců školy. Jejím hlavním úkolem je zajistit, aby škola byla schopna prostřednictvím svých zaměstnanců naplňovat hlavní cíle školy tj. vzdělávat a vychovávat žáky pro život, pro práci ve společnosti.

Za personální práci ve škole odpovídá ředitel školy a je součástí jeho pravomocí. Podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“) ředitel školy, jako její statutární orgán, rozhoduje ve všech věcech školy, pokud tento zákon nesvěřil rozhodování jinému orgánu. Ředitel školy rozhoduje ve všech záležitostech týkajících se vzdělávání a služeb, které škola poskytuje, odpovídá za vzdělávání a školské služby v souladu

s vzdělávacími programy, za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb aj. K tomu, aby škola dosahovala očekávané výsledky vzdělávání, potřebuje dostatek materiálních, finančních, informačních a lidských zdrojů. Lidskými zdroji jsou ve škole všichni pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci. Záleží na řediteli školy – manažerovi, jak prostřednictvím personální práce dokáže využít nejlepších schopností svých pracovníků a jejich motivace k dosažení úspěchu a naplnění cílů školy.

1.2 Personální činnosti ředitele školy

Ředitel školy, jako statutární orgán školy, ve vazbě na strategii organizace odpovídá za **vytváření a realizaci personální strategie**. Účelem personální strategie je definovat a uskutečňovat cíle a způsoby dosažení cílů v oblasti vedení a řízení pedagogických a nepedagogických zaměstnanců školy. Ředitel školy řeší otázky potřeby, zdrojů, využití a rozvoje zaměstnanců.

Výsledkem **vytváření pracovních míst** ve škole vzniká organizační struktura školy. „*Pracovní místo je definováno jako nejmenší jednotka v organizační struktuře obsazená jedním pracovníkem*“ (Dvořáková, Z a kol., 2007, s. 101). Ředitel školy vytváří pracovní místa tím, že definuje, seskupuje a upravuje pracovní úkoly a povinnosti a stanovuje odpovědnost a pravomoci zaměstnanců.

Souběžně s uvedenými činnostmi ředitel provádí **plánování lidských zdrojů**, tzn., že plánuje potřebu zaměstnanců organizace, předpovídá nabídku lidských zdrojů a určuje perspektivu a možnosti využití a rozvoj zaměstnanců školy.

Obsazování volných pracovních míst ve škole probíhá formou **získávání, výběru a adaptace zaměstnanců**. V průběhu získávání zaměstnanců se snaží ředitel školy oslovit vhodné, schopné a dostatečně motivované kandidáty pro pracovní místo ve škole. Při výběru zaměstnanců se snaží vybrat nejlépe vyhovujícího uchazeče, který vyhovuje organizační struktuře školy a požadavkům na obsazované pracovní místo. Po přijetí zaměstnance následuje období orientace a začlenění nového zaměstnance do kulturního,

sociálního a pracovního systému školy, kdy výsledkem tohoto období je adaptovaný zaměstnanec, který je schopen plnit pracovní povinnosti a úkoly v souladu s potřebami školy.

Další personální činností, kterou ředitel vykonává, je **řízení pracovního výkonu a hodnocení pracovníků**. Řízení pracovního výkonu dle Dvořákové (2007, s. 252) zahrnuje zlepšování individuálního pracovního výkonu a výkonu organizace, rozvoj pracovních schopností zaměstnanců školy a jejich adaptaci na hodnoty školy – dosahování očekávané úrovně vzdělání ve škole prostřednictvím zaměstnanců školy. Ředitel školy definuje role zaměstnanců, prostřednictvím dohody (ústní dohody nebo písemné smlouvy o pracovním výkonu) definuje očekávání, tj. čeho by měli zaměstnanci dosáhnout, vypracovává rozvojové a pracovní cíle zaměstnanců a požadavky na jejich schopnosti a motivaci. Následně pak řídí pracovní výkon zaměstnanců v každodenní práci a sleduje naplňování plánovaných aktivit. Řízení pracovního výkonu zahrnuje nepřetržitý proces poskytování zpětné vazby, provádění neformálního i formálního posuzování pracovního výkonu, diskuzi o něm a aktualizaci cílů. Ředitel školy prozkoumává, posuzuje a vyhodnocuje pracovní výkon zaměstnanců s důrazem na problémy, pokrok a úspěchy, a to jak v oblasti pracovních výsledků, tak v oblasti pracovního a sociálního chování zaměstnance (Koubek, 2008). Výsledky řízení pracovního výkonu a hodnocení zaměstnanců ředitel školy využívá při dalších personálních činnostech – rozmísťování, odměňování, vzdělávání a rozvoji zaměstnanců školy.

Rozmísťování zaměstnanců definuje Koubek (2008, s. 235) jako kvalitativní, kvantitativní, časové a prostorové spojování pracovníků s pracovními úkoly a s pracovními místy s cílem optimalizovat vztah mezi člověkem, jeho prací a pracovním místem, a tím dosahovat zlepšování individuálního vztahu, týmového i celooorganizačního pracovního výkonu. Ředitel školy musí vzájemně sladit počet a strukturu pracovních míst ve škole a počet a strukturu zaměstnanců školy. Musí sjednotit požadavky pracovních míst ve škole s předpoklady zaměstnanců školy. Rovněž rozhoduje o povýšení zaměstnanců, převedení zaměstnanců na jinou práci (pracoviště), přeřazení na nižší funkci, trvalém ukončení pracovního poměru – propouštění zaměstnanců, penzionování zaměstnanců.

Dvořáková (2007, s. 283) uvádí, že v souladu s pracovně právními předpisy zajišťuje ředitel školy také **odměňování** zaměstnanců školy. Mzda nebo plat, nebo jiné formy odměny poskytují zaměstnanci školy kompenzaci za vykonanou práci. Ředitel školy zajišťuje hodnocení práce zaměstnanců podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti práce, zohledňuje obtížnost pracovních podmínek, pracovní výkonnost a dosahované pracovní výsledky.

Vzdělávání a rozvoj zaměstnanců zaměřuje ředitel školy na formování pracovních schopností zaměstnanců. Vytváří předpoklady pro zlepšování pracovních výkonů jednotlivců, naplňování individuálních cílů v oblasti kariéry zaměstnanců a zlepšování školy jako celku. Účelem vzdělávání a rozvoje zaměstnanců školy je zvyšovat připravenost zaměstnanců na stávající nebo budoucí změny v rámci pracovních míst a podmínek školy. Tento proces musí probíhat systematicky. Je na řediteli školy, aby dokázal identifikovat potřeby školy, plánovat a rozpočtovat, realizovat a vyhodnocovat efektivnost tohoto procesu, neustále ho zlepšovat, ale i vytvářet příznivé pracovní podmínky a vztahy ve škole.

2 POJEM „ KVALIFIKACE“

I když termín „ kvalifikace“ není v zákoně přesně definován, pro splnění cíle předkládané práce jsou využity následující definice.

Koubek (2000, s. 42) chápe kvalifikaci jako odbornou způsobilost k vykonávání určitého druhu práce, určitého zaměstnání, tvořenou souhrnem teoretických znalostí a praktických zkušeností, popřípadě zvláštních schopností a vlastností člověka.

Z oblasti pedagogické vědy Průcha, aj. (2009, s. 137) kvalifikací rozumí způsobilost pro vykonávání učitelského povolání nebo pro sjednaný druh pracovní činnosti a to s předepsaným stupněm složitosti, přesnosti a namáhavosti práce a ve vyžadované kvalitě.

Pojem „kvalifikace“ najdeme také v obecných pracovněprávních ustanoveních obsažených v zákonu č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, ale ani zde není blíže definován a jednotlivá ustanovení nepřinášejí jednotný a logický výklad tohoto pojmu.

2.1 Kvalifikace pedagogických pracovníků

Kvalifikační předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka ve školství upravuje zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících (dále jen „zákon o pedagogických pracovnících“) a o změně některých zákonů ze dne 24. 9. 2004, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2005 a s platností od 1. 7. 2010 byl novelizován. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení (dále jen „škola“), a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociální péče. Kromě předpokladů pro výkon činnosti pedagogického pracovníka a předpokladů pro výkon funkce ředitele školy upravuje získávání odborné kvalifikace, pracovní dobu a přímou pedagogickou činnost pedagogického pracovníka, jeho další vzdělávání a kariérní systém. Tento zákon se také pokouší definovat pojem pedagogický pracovník.

2.2 Pedagogický pracovník

Pojem pedagogický pracovník může být definován různě. Ve slovníku (Průcha, 2009, s. 196) je pod heslem pedagogický pracovník uváděn „*ten, kdo koná přímou výchovnou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činností přímým působením na vzdělávaného, je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává vzdělávací činnost, nebo ředitelem školy.*“

V zákoně o pedagogických pracovnících „*je pedagogickým pracovníkem ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činností přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu¹ dále jen „přímá pedagogická činnost“; je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy; nebo zaměstnancem státu, nebo ředitelem školy, není-li k právnické osobě vykonávající činnost školy v pracovně právním vztahu nebo není-li zaměstnancem státu. Pedagogickým pracovníkem je též zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízeních sociálních služeb*“.

Činnost pedagogického pracovníka **musí být vykonávána jen v pracovně právním vztahu**, jinak jej nelze uznat jako pedagogického pracovníka. Dále pak **musí být zaměstnancem pouze právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení** (§ 7 odst. 7 školského zákona).

Přímou pedagogickou činností pak podle zákona vykonávají tyto pedagogické pozice: učitel, pedagog v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, vychovatel, speciální pedagog, psycholog, pedagog volného času, asistent pedagoga, trenér a vedoucí pedagogický pracovník.

2.3 Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka

Pedagogický pracovník musí splňovat nejen již uvedené znaky, ale i základní předpoklady pro výkon této činnosti - je plně způsobilý k právním úkonům, splňuje odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou

¹ ZÁKON č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění

vykonává, je bezúhonný, je zdravotně způsobilý a prokázal znalost českého jazyka.

2.3.1 Plná způsobilost k právním úkonům

Plné způsobilosti k právním úkonům dosahuje v České republice fyzická osoba zletilostí tj. podle našeho právního řádu dosažením 18 let věku. Pedagogickým pracovníkem může být jen taková fyzická osoba, která má plnou způsobilost k právním úkonům.

2.3.2 Předpoklad odborné kvalifikace

Pravidla a podmínky pro získání odborné kvalifikace pedagogického pracovníka obsahují ustanovení § 6 až 22 zákona o pedagogických pracovnících. Kvalifikační předpoklady pedagogického pracovníka se zásadně posuzují ve vztahu k přímé pedagogické činnosti, kterou pedagog vykonává podle druhu práce sjednaného ve smlouvě. Zákon o pedagogických pracovnících stanovuje způsob, kterým mohou získat předpoklad odborné kvalifikace pedagogové na jednotlivých profesních pozicích. Jedná se o učitele mateřské školy, učitele prvního stupně základní školy, učitele druhého stupně základní školy, učitele střední školy, učitele uměleckých odborných předmětů v základní umělecké školy, střední odborné škole a konzervatoře, učitele vyšší odborné školy, učitele jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky, učitele v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, učitele náboženství, učitele odborného výcviku v zařízení sociálních služeb, vychovatele, pedagoga volného času, speciálního pedagoga, psychologa, asistenta pedagoga a trenéra.

Kvalifikační předpoklady pro jednotlivé pedagogické pracovníky se liší podle toho, na kterém stupni školství daný učitel vykonává svoji činnost a současně na jaké zaměření se profituje. Podle tohoto stěžejního kritéria se v souladu se zákonem o pedagogických pracovnících stanoví minimální stupeň vzdělání, který musí být dosažen.

2.3.2.1 Učitel prvního stupně základní školy

1) Učitel prvního stupně základní školy získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřených na:

a) přípravu učitelů prvního stupně základní školy,

b) pedagogiku předškolního věku a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů prvního stupně základní školy nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů prvního stupně základní školy,

c) přípravu učitelů druhého stupně základní školy a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů prvního stupně základní školy, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů prvního stupně základní školy,

d) nebo vzděláváním podle odstavce 2 písm. a)

2) Učitel prvního stupně základní školy, který vykonává přímou pedagogickou činnost ve třídě nebo škole zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, získává odbornou kvalifikaci:

a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřeném na speciální pedagogiku pro učitele, nebo

b) vzděláním stanoveným pro učitele prvního stupně základní školy podle odstavce 1 a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku, nebo vzděláním v programu

celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na speciální pedagogiku (zákon o pedagogických pracovnících, § 7).²

Tabulka č. 1 – Shrnutí kvalifikačních předpokladů pro práci učitele 1. stupně ve třídě nebo škole zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (Valenta, 2010, s. 44)

Profesní pozice	Stupeň vzdělání	Obor (varianty)	Nutné doplňující studium (varianty)
Učitel 1. stupně ZŠ (třída nebo škola spec. vzděl. potř.) § 7 odst. 2 ZPP	VŠ Mgr.	spec. ped. pro učitele	X
	VŠ Mgr.	učitelství 2. stupně ZŠ	VŠ Bc – uč. 1. stup. ZŠ + VŠ Bc. – spec. ped.
	VŠ Mgr.	učitelství 2. stupně ZŠ	VŠ Bc – uč. 1. stup. ZŠ + CŽV na VŠ – spec. ped.
	VŠ Mgr.	učitelství 2. stupně ZŠ	CŽV na VŠ pro uč. 1. stup. ZŠ + VŠ Bc. –spec. ped.
	VŠ Mgr.	učitelství 2. stupně ZŠ	CŽV na VŠ pro uč. 1. stup. ZŠ + CŽV na VŠ. –spec. ped.
	VŠ Mgr.	pedagogika předškol.věku	VŠ Bc – uč. 1. stup. ZŠ + VŠ Bc. – spec. ped.
	VŠ Mgr.	pedagogika předškol.věku	VŠ Bc – uč. 1. stup. ZŠ + CŽV na VŠ – spec.ped.
	VŠ Mgr.	pedagogika předškol.věku	CŽV na VŠ pro uč. 1. stup. ZŠ + VŠ Bc. –spec. ped.
VŠ Mgr.	pedagogika předškol.věku	CŽV na VŠ pro uč. 1. stup. ZŠ + CŽV na VŠ –spec. ped.	

Pro pracovní pozici učitele prvního stupně základní školy, který vykonává přímou pedagogickou činnost ve třídě nebo ve škole zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, **se vždy vyžaduje studium speciální pedagogiky**, a to v jedné z forem uvedených v ustanovení § 7 odst. 2 zákona o pedagogických pracovnících.

² ZÁKON č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, v platném znění

Pokud tento učitel vykonává přímou pedagogickou činnost s žáky, kteří nemohou vnímat řeč sluchem, musí ještě prokázat znalost českého znakového jazyka, popřípadě dalších komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob.

Za plně kvalifikovaného se pro pracovní právní účely považuje učitel prvního stupně tehdy, pokud splňuje předpoklad odborné kvalifikace pro výkon přímé pedagogické činnosti v nadpoloviční většině ředitelem školy stanoveného týdenního rozsahu přímé pedagogické činnosti.

2.3.2.2 Učitel druhého stupně základní školy

1) Učitel druhého stupně základní školy získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu

a) v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy,

b) v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy a všeobecně vzdělávacích předmětů středních škol,

c) v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy,

d) studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů druhého stupně základní školy, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou zaměřeném na přípravu učitelů druhého stupně základní školy,

e) v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů prvního stupně základní školy a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických

věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou zaměřeném na přípravu učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy, nebo

f) podle § 12 jen pro výuku cizího jazyka

2) Učitel druhého stupně základní školy, který vzdělává ve třídě nebo škole zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, získává odbornou kvalifikaci

a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku pro učitele, nebo

b) vzděláním stanoveným pro učitele druhého stupně základní školy podle odstavce 1 a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na speciální pedagogiku (zákon o pedagogických pracovnících, § 8).

Tabulka č. 2 – Shrnutí kvalifikačních předpokladů pro práci učitele 2. stupně ve třídě nebo škole zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (Valenta, 2010, s. 45.)

Profesní pozice	Stupeň vzdělání	Obor (varianty)	Nutné doplňující studium (varianty)
Učitel 2. stupně ZŠ (třída nebo škola spec. vzděl. potř.) § 8 odst. 2 ZPP	VŠ Mgr.	spec. ped. pro učitele	X
	VŠ Mgr.	učitelství 2. stupně ZŠ	X + VŠ Bc. – spec. ped.
	VŠ Mgr.	učitelství 2. stupně ZŠ	X + CŽV na VŠ – spec. ped.
	VŠ Mgr.	učitelství „5. -12. roč.“	X + VŠ Bc. – spec.ped.
	VŠ Mgr.	učitelství „5. – 12. roč.“	X + CŽV na VŠ – sped.ped.
	VŠ Mgr.	učit.všeob.vzděl.předm.SŠ	X + VŠ Bc. – spec.ped.
	VŠ Mgr.	učit.všeob.vzděl.předm.SŠ	X + CŽV na VŠ – spec.ped.
	VŠ Mgr.	neučitels. obor odpov. vyuč. předmětu	VŠ Bc. – uč. 2. stup. ZŠ + VŠ Bc. –spec. ped.
	VŠ Mgr.	neučitels. obor odpov. vyuč. předmětu	VŠ Bc. – uč. 2. stup. ZŠ + CŽV na VŠ – spec. ped.
	VŠ Mgr.	neučitels. obor odpov. vyuč. předmětu	CŽV na VŠ pro uč. 2. stup. ZŠ + VŠ Bc. – spec. ped.
	VŠ Mgr.	neučitels. obor odpov. vyuč. předmětu	CŽV na VŠ pro uč. 2. stup. ZŠ + CŽV na VŠ – spec. ped.
	VŠ Mgr.	učitelství 1. stupně ZŠ	VŠ Bc. – uč. 2. stup. ZŠ + VŠ Bc. – spec. ped.
	VŠ Mgr.	učitelství 1. stupně ZŠ	VŠ Bc. – uč. 2. stup. ZŠ + CŽV na VŠ – spec.ped.
	VŠ Mgr.	učitelství 1. stupně ZŠ	CŽV na VŠ pro uč. 2. stup. ZŠ + VŠ Bc. – spec. ped.
	VŠ Mgr.	učitelství 1. stupně ZŠ	CŽV na VŠ pro uč. 2. stup. ZŠ + CŽV na VŠ – spec.ped.

Pro pracovní pozici učitele druhého stupně základní školy, který vykonává přímou pedagogickou činnost ve třídě nebo ve škole zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, **se vždy vyžaduje studium speciální**

pedagogiky, a to v jedné z forem uvedených v ustanovení § 8 odst. 2 zákona o pedagogických pracovnících.

Pokud tento učitel vykonává přímou pedagogickou činnost s žáky, kteří nemohou vnímat řeč sluchem, musí prokázat znalost českého znakového jazyka, popřípadě dalších komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob.

Za plně kvalifikovaného se pro pracovní právní účely považuje učitel druhého stupně tehdy, pokud splňuje předpoklad odborné kvalifikace pro výkon přímé pedagogické činnosti v nadpoloviční většině ředitelem školy stanoveného týdenního rozsahu přímé pedagogické činnosti.

2.3.2.3 Vychovatel

1) Vychovatel získává odbornou kvalifikaci

a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na vychovatelství nebo sociální pedagogiku,

b) vysokoškolským vzděláním podle § 7 až 12 s výjimkou § 11,

c) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání zaměřeném na vychovatelství nebo sociální pedagogiku,

d) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením jiného akreditovaného vzdělávacího programu než podle písmene c) a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřeném na vychovatelství nebo sociální pedagogiku, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na vychovatelství nebo sociální pedagogiku, nebo studiem pedagogiky,

e) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu střední odborné školy v oboru vzdělávání zaměřeném na přípravu vychovatelů, nebo

f) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu střední školy a vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na vychovatelství.

2) Vychovatel, který vykonává přímou pedagogickou činnost ve školském výchovném a ubytovacím zařízení nebo v jeho oddělení zřízeném pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, nebo ve školském zařízení pro preventivně výchovnou péči, získává odbornou kvalifikaci

a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku pro vychovatele nebo sociální pedagogiku, nebo

b) vzděláním stanoveným pro vychovatele podle odstavce 1 a studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na speciální pedagogiku (zákon o pedagogických pracovnících).

Pro pracovní pozici vychovatel se studiem pedagogiky rozumí vzdělání získané studiem v akreditovaném vzdělávacím programu v oblasti pedagogických věd uskutečňovaném zařízením dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, a to v rozsahu nejméně 80 hodin s obsahovým zaměřením na pedagogiku a psychologii.

Tabulka č. 3 – Shrnutí kvalifikačních předpokladů pro práci vychovatele v oddělení nebo školském zařízení zřízeném pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (Valenta, 2010, s. 46)

Profesní pozice	Stupeň vzdělání	Obor (varianty)	Nutné doplňující studium (varianty)
Vychovatel ŠD § 16 ZPP	VŠ Mgr.	učit. 1. st. ZŠ (všechny varianty)	X
	VŠ Mgr.	učit. 2. st. ZŠ (všechny varianty)	X
	VŠ Mgr.	učit. SŠ (všechny varianty)	X
	VŠ Mgr.	učit. ZUŠ a konzerv. (všechny varianty)	X
	VŠ Mgr.	učit. jazyků (všechny varianty)	X
	VŠ Mgr.	vychovatelství	X
	VŠ Mgr.	sociální pedagogika	X
	VŠ Bc.	vychovatelství	X
	VŠ Bc.	sociální pedagogika	X
	VOŠ	vychovatelství	X
	VOŠ	sociální pedagogika	X
	VOŠ	ostatní	VŠ Bc. – vychovatelství
	VOŠ	ostatní	VŠ Bc. – sociální pedagogika
	VOŠ	ostatní	CŽV na VŠ – vychovatelství
	VOŠ	ostatní	CŽV na VŠ – sociální pedagogika
	VOŠ	ostatní	pedagogika (i mimo VŠ)
	SŠ maturita	vychovatelství	X
	SŠ maturita	ostatní	CŽV na VŠ – vychovatelství

U vychovatele, který působí v oddělení, výchovné skupině nebo školském zařízení zřízeném pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami **se vždy vyžaduje studium speciální pedagogiky**, a to vždy v jedné z forem uvedených v ustanovení § 16 odst. 2 zákona o pedagogických pracovnících.

2.3.2.4 Speciální pedagog

Speciální pedagog získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku (zákon o pedagogických pracovnících, § 18).

Vzhledem k používání pojmu „speciální pedagog“ i v souvislosti s učitelem ve třídě, škole, školském zařízení pro děti a žáky se speciálními potřebami je třeba rozlišovat, zda jde skutečně o pracovní pozici speciálního pedagoga. Pro každou tuto pracovní pozici jsou podmínky kvalifikace odlišné. Obě kategorie striktně rozlišuje katalog prací podle příkladu vykonávaných prací. Dle katalogu prací³ Speciální pedagog (§ 18 zákona o pedagogických pracovnících) poskytuje speciálně pedagogické preventivní a poradenské služby ve školství (případně ve zdravotnickém zařízení) a aplikuje speciálně pedagogické postupy.

2.3.2.5 Psycholog

Psycholog získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu psychologie (zákon o pedagogických pracovnících, § 19).

Psychologové jsou zaměstnanci školy nebo školského zařízení a vykonávají přímou pedagogickou činnost v rámci plnění školních vzdělávacích programů. Školní psychologové nejsou ustanoveni na všech školách. Jejich hlavním cílem je zejména snižování rizika vzniku výchovných a výukových problémů, negativních jevů ve vývoji žáka, metodická pomoc pedagogickým

³ NAŘÍZENÍ VLÁDY č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, v platném znění

pracovníkům v oblasti psychologie a speciální pedagogiky a metodická pomoc při depistáži žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Psychologové koordinují péči školy s pedagogicko-psychologickými poradnami a speciálně pedagogickými centry.

2.3.2.6 Asistent pedagoga

Asistent pedagoga získává odbornou kvalifikaci:

- a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd,
- b) vyšším odborným vzděláním získaným studiem v akreditovaném vzdělávacím programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu pedagogických asistentů nebo sociální pedagogiku,
- c) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu pedagogických asistentů,
- d) středním vzděláním s výučním listem získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání a studiem pedagogiky, nebo
- e) základním vzděláním a absolvováním akreditovaného vzdělávacího programu pro asistenty pedagoga uskutečňovaného zařízením dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (zákon o pedagogických pracovnících, § 20).

Tabulka č. 4 – Shrnutí kvalifikačních předpokladů pro pracovní pozici asistent pedagoga (Valenta, 2010, s. 47)

Profesní pozice	Stupeň vzdělání	Obor (varianty)	Nutné doplňující studium (varianty)
Asistent pedagoga § 20 ZPP	VŠ Mgr.	pedagogika (všechny varianty)	X
	VŠ Bc.	pedagogika (všechny varianty)	X
	VOŠ	asistent pedagoga	X
	VOŠ	sociální pedagogika	X
	SŠ maturita	asistent pedagoga	X
	SŠ výuční list	všechny varianty	pedagogika (mimo VŠ)
	Zákl. vzdělání	X	asistent pedagoga (i mimo VŠ)

Pro asistenta pedagoga se studiem pedagogiky rozumí vzdělání získané studiem v akreditovaném vzdělávacím programu v oblasti pedagogických věd uskutečňovaném zařízením dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, a to v rozsahu nejméně 80 hodin s obsahovým zaměřením na pedagogiku a psychologii.

2.3.3 Bezúhonnost

Za bezúhonného se považuje ten, kdo nebyl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin a dále za nedbalostní trestní čin spáchaný v souvislosti s výkonem pedagogické činnosti. Bezúhonnost prokazuje fyzická osoba před vznikem pracovního vztahu předložením výpisu z evidence rejstříku trestů, který nesmí být starší než tři měsíce. V průběhu pracovněprávního vztahu je pedagogický pracovník povinen informovat do deseti pracovních dnů ředitele školy o tom, že byl pravomocně odsouzen za trestný čin, kterým by mohl pozbýt

bezúhonnost. Následně pak do jednoho měsíce po nabytí právní moci rozsudku musí pedagogický pracovník předložit nový výpis z evidence rejstříku trestů.

2.3.4 Zdravotní způsobilost

Zdravotní způsobilost je posuzována v souladu s ustanovením směrnice Ministerstva zdravotnictví č.49/1967, o posouzení zdravotní způsobilosti k práci. Takzvané vstupní prohlídky musí zaměstnanec absolvovat u smluvního lékaře zdravotní péče, s kterým zaměstnavatel uzavřel smlouvu.

2.3.5 Prokázání znalosti českého jazyka

Povinnost prokázat znalost českého jazyka se týká pedagogických pracovníků, kteří získali odbornou kvalifikaci v jiném než českém jazyce. Zákon stanovuje, kde lze vykonat zkoušku z českého jazyka, ale i výjimky z nutnosti skládat zkoušku v českém jazyce. Dále jasně říká, že složení zkoušky z českého jazyka nenahrazuje odbornou kvalifikaci nezbytnou k výuce českého jazyka

2.4 Předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy

Kromě všech výše uvedených předpokladů pro výkon činnosti pedagogického pracovníka musí ředitel školy splňovat ještě další zvláštní předpoklady.

1) Ředitelem školy může být fyzická osoba, která splňuje předpoklady podle § 3 a získala praxi spočívající ve výkonu přímé pedagogické činnosti nebo v činnosti, pro kterou jsou potřebné znalosti stejného nebo obdobného zaměření, nebo v řídicí činnosti nebo v činnosti ve výzkumu a vývoji v délce:

a) 3 roky pro ředitele mateřské školy,

b) 4 roky pro ředitele základní školy, základní umělecké školy a školských zařízení s výjimkou školských zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a školských zařízení pro preventivně výchovnou péči,

c) 5 let pro ředitele střední školy, jazykové školy, konzervatoře, vyšší odborné školy a školských zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a školských zařízení pro preventivně výchovnou péči.

2) Ředitelem školy zřizované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“), krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství (dále jen „svazek obcí“), může být jen ten, kdo vedle předpokladů uvedených v odstavci 1 zákona o pedagogických pracovnících, získal nejpozději do 2 let ode dne, kdy začal vykonávat činnost ředitele školy, znalosti v oblasti řízení školství absolvováním studia pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků podle § 24 odst. 4 písm. a).

3) Povinnost absolvovat studium pro ředitele školy zřizované ministerstvem, krajem, obcí a svazkem obcí se nevztahuje na ředitele, který znalosti v oblasti řízení školství získal vysokoškolským vzděláním v akreditovaném studijním programu⁴ školský management, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou zaměřeném na organizaci a řízení školství (zákon o pedagogických pracovnících, § 5).

Ředitel školy a školského zařízení je rovněž pedagogickým pracovníkem, a proto musí splňovat podmínky odborné kvalifikace pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává.

⁴ ZÁKON č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), v platném znění

3 PROFESNÍ PŘÍPRAVA PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Základní příprava pracovníků na povolání má institucionální charakter. Pro pedagogické pracovníky je závazný zákon č. 563/2005 Sb., o pedagogických pracovnících, který určuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků a způsob, kterým mohou být tyto předpoklady dosaženy.

3.1 Získávání kvalifikace

Vzdělávání budoucích učitelů v České republice probíhá v terciální formě jejich vzdělávání. Příprava učitelů na výuku na prvním stupni základní školy (primární úroveň vzdělávání) probíhá v pětiletém magisterském studijním programu. Pro výuku na druhém stupni základní školy a na středních školách (sekundární úroveň vzdělávání) je studium rozdělené na bakalářský a navazující magisterský studijní program.

Pokud v současné době pedagogický pracovník nesplňuje kvalifikaci pro daný stupeň vzdělávání, dle ustanovení § 32 zákona o pedagogických pracovnících, musí zahájit studium, kterým si doplní kvalifikaci nejpozději do 31. 12. 2014.

Výjimku z kvalifikačního předpokladu uvádí opět ustanovení § 32 již výše uvedeného zákona o pedagogických pracovnících, která se vztahuje na osoby, jež k 1. 1. 2005 dosáhly 50 let věku a dlouhodobým výkonem přímé pedagogické činnosti na příslušném druhu nebo typu školy nejméně po dobu 15 let prokázaly schopnost výkonu požadované činnosti. Rovněž se dle tohoto ustanovení promíjí kvalifikace, jestliže v době vzniku základního pracovněprávního vztahu neuskutečňovaly vysoké školy pro výuku odborných předmětů ve střední a vyšší odborné škole akreditovaný magisterský studijní program příslušného studijního oboru; v tomto případě se získáním nejvyššího dosažitelného vzdělání v příslušném oboru považuje předpoklad odborné kvalifikace pro pracovněprávní účely za splněný.

3.2 Zaškolení a zaučení

Zaškolení a zaučení zaměstnanců ukládá řediteli školy § 228 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“). Podle ustanovení tohoto paragrafu se zaškolení a zaučení týká zaměstnanců, kteří vstupují do zaměstnání bez kvalifikace, nebo přecházejí z důvodů na straně zaměstnavatele na nové pracoviště, nebo na nový druh práce (pokud je to nezbytné) a je povinností zaměstnavatele.

3.3 Odborná praxe

Odborná praxe absolventů škol (středních, konzervatoří, vyšších odborných škol, vysokých škol) se týká zaměstnanců, kteří vstupují do zaměstnání na práci odpovídající jejich kvalifikaci, jestliže celková doba jejich odborné praxe nedosáhla po řádném (úspěšném) ukončení studia (přípravy) 2 let (do této doby se nezapočítává doba mateřské nebo rodičovské dovolené). Ředitel školy je povinen postarat se o zabezpečení přiměřené odborné praxe výše jmenovaných absolventů škol k získávání praktických zkušeností a dovedností potřebných pro výkon práce (§ 229 zákoníku práce)

3.4 Prohlubování kvalifikace

Prohlubováním kvalifikace se podle § 230 zákoníku práce rozumí její průběžné doplňování, kterým se nemění její podstata a které umožňuje zaměstnancům výkon sjednané práce. Za prohlubování kvalifikace se považuje také její **udržování** a **obnovování**.

Zaměstnanci jsou povinni prohlubovat si svoji kvalifikaci k výkonu sjednané práce. Ředitel školy je oprávněn uložit zaměstnanci účast na školení a studiu, nebo jiných formách přípravy k prohloubení kvalifikace.

Obecná pravidla zákoníku práce doplňuje ustanovení § 24 odst. 1 zákona o pedagogických pracovnících, které říká, že pedagogičtí pracovníci mají po dobu výkonu své pedagogické činnosti povinnost dalšího vzdělávání, kterým si obnovují, udržují a **doplňují** kvalifikaci.

Povinnosti ředitele školy v oblasti prohlubování kvalifikace pedagogických pracovníků školy konkretizuje ustanovení § 24 odst. 3 zákona o pedagogických

pracovnících. Ředitel školy musí organizovat další vzdělávání pedagogických pracovníků podle plánu dalšího vzdělávání a je povinen přihlížet nejen ke studijním zájmům pedagogických pracovníků, ale i k potřebám a rozpočtu školy. Přípustné formy prohlubování kvalifikace jsou uvedeny v odstavci 4 téhož paragrafu:

- 1) DVPP se uskutečňuje na vysokých školách v zařízeních dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a v jiných zařízeních na základě akreditace udělené ministerstvem.
- 2) Samostudiem (pedagogickým pracovníkům přísluší volno v rozsahu 12 pracovních dní ve školním roce, nebrání-li tomu vážné provozní důvody nebo účast pedagogického pracovníka na institucionální formě dalšího vzdělávání – za účelem prohloubení nebo zvýšení kvalifikace; dobu čerpání volna určuje ředitel školy).

Další formy studia, kterými si pedagogický pracovník prohlubuje odbornou kvalifikaci, označuje souhrnně vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů, jako **průběžné** vzdělávání (§ 10). To je zaměřeno na aktuální teoretické a praktické otázky související s procesem vzdělávání a výchovy. Obsahem průběžného vzdělávání jsou zejména nové poznatky z obecné pedagogiky, pedagogické a školní psychologie, teorie výchovy, obecné didaktiky, vědních, technických a uměleckých oborů a jejich oborových didaktik, prevence sociálně patologických jevů a bezpečnosti a ochrany zdraví. Průběžné vzdělávání může zahrnovat i jazykové vzdělávání pedagogických pracovníků.

3.5 Zvyšování kvalifikace

Zvýšením kvalifikace se podle § 231 zákoníku práce rozumí **změna hodnoty kvalifikace**, a to studiem, vzděláváním, školením, nebo jinou formou přípravy k dosažení vyššího stupně vzdělání, a též získání nebo rozšíření kvalifikace. Zvyšování kvalifikace má být v souladu s potřebami zaměstnavatele, na rozdíl od prohlubování kvalifikace ho nemůže zaměstnavatel nařídít.

Pokud ředitel školy rozhodne, že zvýšení kvalifikace je v souladu s potřebami školy, může zaměstnanci poskytnout pracovní úlevy. Jedná se o pracovní volno (pokud studium zasahuje zaměstnanci do pracovní doby) a náhradu mzdy či platu (překážka v práci na straně zaměstnance, za kterou přísluší náhrada mzdy nebo platu). Ředitel školy po dobu zvyšování kvalifikace zaměstnance sleduje průběh a výsledky vzdělávání. Pokud se zaměstnanec stal dlouhodobě nezpůsobilý pro výkon práce, pro kterou si zvyšuje kvalifikaci, anebo bez zavinění zaměstnavatele po delší dobu neplní bez vážného důvodu podstatné povinnosti při zvyšování kvalifikace, může ředitel školy pracovní úlevy zastavit.

Zvýšením kvalifikace se podle zákona o pedagogických pracovnících (§ 24, odst. 2) rozumí též její **získání** nebo **rozšíření**.

Zvyšování kvalifikace pedagogických pracovníků upravuje i vyhláška č. 317/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků může zvyšování kvalifikace probíhat ve dvou základních podobách.

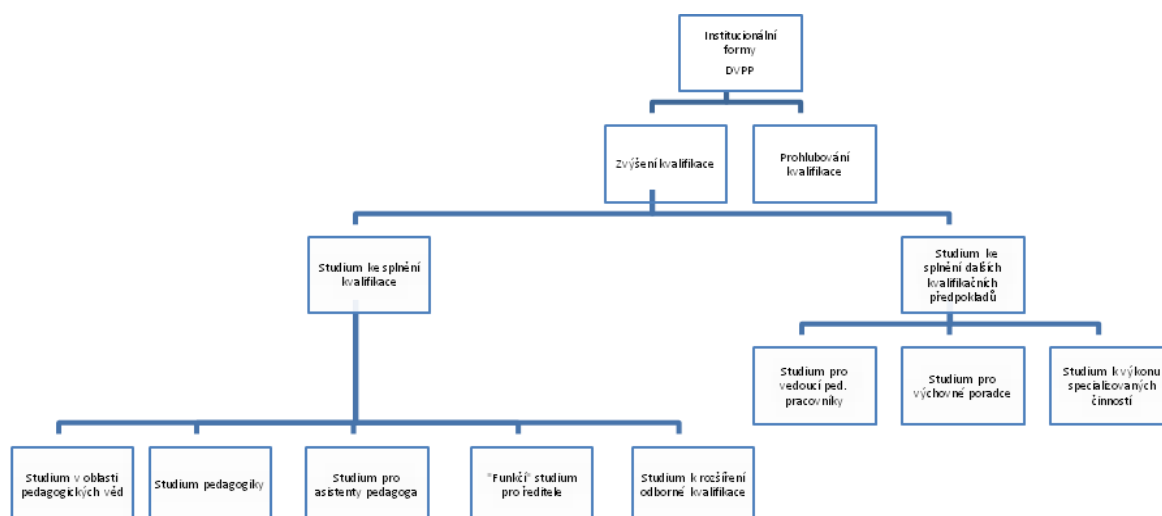
1) Studium ke splnění kvalifikačních předpokladů lze rozdělit na:

- studium v oblasti pedagogických věd,
- studium pedagogiky,
- studium pro asistenty pedagoga,
- studium pro ředitele škol a školských zařízení,
- studium k rozšíření odborné kvalifikace.

2) Studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů lze rozčlenit na:

- studium pro vedoucí pedagogické pracovníky,
- studium pro výchovné poradce,
- studium k výkonu specializovaných činností.

Tabulka č. 5 – Schéma institucionálních forem DVPP (Valenta, 2009, s. 700).

3.6 Kvalifikační dohoda

Právní úprava kvalifikační dohody je obsažena v zákoníku práce (§ 234, § 235). Tato dohoda upravuje právní vztahy mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem v souvislosti se zvyšováním nebo prohlubováním kvalifikace, uvádí na www.financninoviny.cz Fetter⁵. Ředitel školy má možnost uzavřít kvalifikační dohodu s pedagogickým pracovníkem, nikoliv povinnost.

V souvislosti se zvyšováním kvalifikace je součástí kvalifikační dohody zejména závazek zaměstnavatele umožnit zaměstnanci zvýšení kvalifikace a zaměstnanci setrvat u zaměstnavatele v zaměstnání po sjednanou dobu, nejdéle však po dobu 5 let, nebo uhradit zaměstnavateli náklady spojené se zvýšením kvalifikace, které zaměstnavatel na zvýšení kvalifikace zaměstnance vynaložil, a to i tehdy, když zaměstnanec skončí pracovní poměr před zvýšením kvalifikace. Závazek zaměstnance k setrvání v zaměstnání začíná od zvýšení kvalifikace.

⁵ <http://www.financninoviny.cz/kariera/pracovni-pravo-zpravy/vypoved-pro-nesplnovani-predpokladu/472792>

Kvalifikační dohoda musí obsahovat povinné náležitosti obsažené v ustanovení § 234 odst. 3 zákoníku práce:

- druh kvalifikace a způsob jejího zvýšení nebo prohloubení,
- dobu, po kterou se zaměstnanec zavazuje setrvat u zaměstnavatele v zaměstnání po ukončení, zvýšení nebo prohloubení kvalifikace,
- druhy nákladů a celkovou částku nákladů, kterou bude zaměstnanec povinen uhradit zaměstnavateli, pokud nesplní svůj závazek setrvat v zaměstnání.

Forma kvalifikační dohody musí být vždy písemná (§ 234 odst. 4 zákoníku práce), nesmí se odchýlit od § 234 odst. 1 a 2 (§ 363 odst. 2 zákoníku práce) a musí obsahovat povinné náležitosti (§ 234 odst. 3 zákoníku práce). Pokud dojde k vynechání jakéhokoliv bodu odstavců § 234 zákoníku práce, stává se neplatnou.

Kvalifikační dohoda může být také uzavřena také při prohlubování kvalifikace (§ 234 odst. 2 zákoníku práce) a to tehdy, jestliže předpokládané náklady dosahují alespoň 75 000 Kč, v takovém případě nelze prohloubení kvalifikace zaměstnanci uložit.

Doby, které se do časového rozsahu závazku zaměstnance setrvat v pracovním poměru nezapočítávají, a případy, kdy povinnost zaměstnance k úhradě nákladů z kvalifikační dohody nevzniká, jsou vyjmenovány v § 235 zákoníku práce.

4 ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Základním předpokladem pro celoživotní zajištění rovnoprávného postavení osob se speciálními potřebami je i zabezpečení adekvátního vzdělání. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je základním předpokladem jejich budoucího úspěšného uplatnění ve společnosti a na trhu práce. Zárukou kvalitního vzdělávání a získání co nejvyššího stupně vzdělání jsou materiální, ekonomické, personální a jiné podmínky, které umožňují vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v základních školách, ve speciálních školách, v základních školách praktických a ve speciálních třídách běžných základních škol.

Školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami poskytují pomocí specifických výchovných a vyučovacích metod, postupů, forem a prostředků výchovu a vzdělávání žákům mentálně, smyslově nebo tělesně postiženým, s vadami řeči, s více vadami, žákům s etopedickými problémy, žákům nemocným a oslabeným, ale i dětem umístěným ve zdravotnických zařízeních.

Míra podpory a podpůrných opatření je legislativně vymezena v zákoně č. 561/2005 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), na který navazuje řada prováděcích předpisů a vyhlášek. Z hlediska péče o osoby se speciálními vzdělávacími potřebami je to vyhláška 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů, která upravuje podmínky pro vzdělávání těchto žáků, zavádí charakteristiku podpůrných opatření, která směřují k co nejvyšší efektivitě vzdělávání žáků, a zároveň zohledňuje jejich vzdělávací potřeby.

Důležitou podmínkou vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je zajištění kvalifikovaných pedagogických pracovníků ve školách, které těmto žákům poskytují potřebné vzdělání. Splnění odborné kvalifikace je pak jedním z předpokladů pro výkon činnosti pedagogického pracovníka na těchto školách.

5 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

„Výzkum nikdy není záležitostí jednoho člověka. I když je náhodou aktérem výzkumu jeden člověk, poznání, které odhalí, poskytne i dalším osobám – svým spolupracovníkům, kolegům, širšímu publiku. Referuje o něm, zveřejní o něm článek, napíše disertaci. Tím splácí dluh ostatním“ (Gavora, 2000, s. 11).

5.1 Výzkumný problém

V Plzeňském kraji je v současné době třicet tři škol, které se věnují výchově a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na základním stupni vzdělávání – zjištěno na základě dostupných údajů OŠMS KÚ PK. Tyto školy jsou školami samostatně zřízenými pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, nebo zřizují třídy určené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Individuálně integrovaní žáci, kteří jsou žáky běžných základních škol v Plzeňském kraji, nebyli součástí tohoto výzkumu.

V předkládané práci jsou vyhodnocovány deskriptivní (popisné) problémy (Gavora 2000, s. 26).

Definování výzkumných problémů:

- Jaká je kvalifikovanost pedagogických pracovníků v základních školách vzdělávajících žáky se speciálními vzdělávacími potřebami?
- Jak velké jsou rozdíly v kvalifikovanosti na školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a na školách, které zřizují pouze speciální třídy?
- Jaké je zastoupení kvalifikovaných pedagogických pracovníků na skupinách malých a velkých škol?

Subjektem výzkumného šetření jsou základní školy vzdělávající žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji.

Cílem výzkumu je úroveň kvalifikovanosti pedagogických pracovníků na základních školách vzdělávajících žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji.

Výzkumné šetření bylo prováděno v poslední čtvrtině kalendářního roku 2011 v Plzeňském kraji. Všichni zúčastnění respondenti jsou anonymní. Na vyžádání jim budou poskytnuty výsledky výzkumného šetření.

5.2 Výzkumný předpoklad

Na základě vlastních zkušeností ředitelky byly stanoveny následující předpoklady a tvrzení, které má výzkum potvrdit nebo vyvrátit:

- T₁: Pedagogů, kteří splňují podmínky kvalifikace, je více na základních školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.**
- T₂: Pedagogů, kteří nespĺňují podmínky kvalifikace, je méně na malých školách.**
- T₃: Ředitelé škol samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami mají splněné nejvyšší možné dosažené vzdělání potřebné k řízení školy.**
- T₄: Ředitelé škol sepisují při nesplnění kvalifikace s pedagogickými pracovníky kvalifikační dohodu.**
- T₅: V případě sepsání kvalifikační dohody se ředitelé škol finančně podílejí na nákladech spojených se studiem.**

5.3 Indikátory a sledované jevy

V předkládané práci je pracováno s níže uvedenými indikátory a sledovanými jevy:

- druhy školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji a jejich zřizovatelé,

- rozdělení škol podle počtu tříd a žáků v jednotlivých okresech Plzeňského kraje,
- rozdělení jednotlivých druhů škol podle počtu žáků a tříd,
- pedagogičtí pracovníci s kvalifikací pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- ředitel školy a jeho vzdělání,
- náklady při studiu ke splnění kvalifikace.

5.4 Výzkumné metody

Jako výzkumného nástroje bylo použito dotazníkového šetření. Na základě vyhodnocení tohoto šetření dojde k potvrzení nebo vyvrácení výše uvedených předpokladů.

Jednotliví respondenti byli osloveni formou elektronické pošty. Vyplněné dotazníky byly zasílány zpět opět elektronicky.

Elektronické adresy jednotlivých respondentů byly získány z interních dokumentů Plzeňského kraje – OŠMS KÚ.

5.4.1 Charakteristika dotazníků

Dotazníkové šetření se skládá z dotazníku určeného ředitelkám/ředitelům jednotlivých základních škol vzdělávajících žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji (dle seznamu oslovených škol).

Dotazník pro ředitelky/ředitele škol tvoří:

- pět částí, celkem 33 otázek,
- první část dotazníku je faktografická, tvořena dvěma otázkami, které určují název a zřizovatele školy,
- druhá část dotazníku je tvořena zjišťovacími otázkami zaměřenými na počet tříd, žáků a stupňů v jednotlivých školách,

- třetí část tvoří opět otázky zjišťovací, které mají za úkol určit počty pedagogických pracovníků ve stupních školy a jejich kvalifikovanost na jednotlivých pracovních pozicích,
- čtvrtá část dotazníku je zaměřena na ředitele školy a zjišťuje nejvyšší dosažené vzdělání pro řízení školy,
- pátá část dotazníku je tvořena dvěma otázkami, první otázka je polouzavřená, zjišťuje existenci kvalifikační dohody a úskalí, které tato dohoda může přinést; druhá otázka je také polouzavřená, zjišťuje jaké finanční a jiné výhody.

5.5 Výzkumný soubor

Pro výzkumné šetření byl vybrán jeden soubor, který je schopen poskytnout vypovídající hodnotu zkoumaného problému a odpovědět na splnění či nesplnění stanovených předpokladů a tvrzení.

Charakteristika souboru:

- základní školy samostatně zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami všech okresů Plzeňského kraje včetně krajského města Plzně,
- základní školy zřízené jen s třídami pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami všech okresů Plzeňského kraje včetně krajského města Plzně,
- důvod – autorka je ředitelkou základní školy praktické, samostatně zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami na území Plzeňského kraje,
- daný soubor odpovídá počtu základních škol zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji.

Seznam oslovených základních škol:

Základní škola a Mateřská škola Nýrsko, Komenského ul. 250

Základní škola T. G. Masaryka Sušice, Dr. E. Beneše 129

Základní škola Kaznějov, Školní 479

Základní škola praktická Kralovice, okres Plzeň – sever, Plzeňská 172

Základní škola a Mateřská škola Chotíkov, Chotíkov 173

Základní škola Chotěšov, okres Plzeň – jih

Masarykova základní škola Horní Bříza, okres Plzeň – sever, třída 1. Máje 210

Základní škola Dobřany, okres Plzeň – jih, tř. 1. Máje 618

Základní škola Plzeň, Baarova 31

Základní škola a Mateřská škola Město Touškov, Čemínská 296

Základní škola a Mateřská škola Stod, Komenského náměstí 10,

Masarykova základní škola Klatovy, tř. Národních mučedníků 185

Základní škola a Odborná škola, Horšovský Týn, Nádražní 89

Základní škola a odborná škola, Zbůch, V Sídlišti 349

Základní škola, Rokycany, Čechova 40

Základní škola a Mateřská škola, Klatovy, Hálkova 133

Základní škola, Planá, Zámecká 853

Základní škola a Mateřská škola při Fakultní nemocnici, Plzeň, alej Svobody 80

Základní škola Plzeň, Heyrovského 23

Základní škola internátní, Blovice, 5. května 621

Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené Plzeň, Mohylová 90

Základní škola, Kamenný Újezd 67

Základní škola a Mateřská škola, Tachov, Petra Jilemnického 1995

Základní škola Kašperské Hory, Bohdana Týbla 18

Základní škola, Plzeň, Podmostní 1

Základní škola, Stříbro, Revoluční 1431

Základní škola a Mateřská škola pro zrakově postižené, Plzeň, Lazaretní 25

Základní škola, Horažďovice, Blatenská 310

Základní škola praktická Domažlice, Msgre. B. Staška 232

Základní škola speciální, Plzeň, Skupova 15

Základní škola speciální Diakonie ČCE Merklín, Merklín, Husova 346

Soukromá základní škola Adélka, o.p.s., Meclov, Mašovice 5

Základní škola speciální Royal Rangers při Středisku Víteček, Bezručice,
Lestkov 184

Tabulka č. 6 – Základní školy v Plzeňském kraji vzdělávající žáky se speciálními vzdělávacími potřebami – rozdělení jednotlivých škol podle počtu tříd a žáků

Škola	Celkový počet žáků v běžných třídách	Celkový počet běžných tříd	Celkový počet žáků ve speciálních třídách ZŠ	Celkový počet speciálních tříd	Počet žáků ve speciálních třídách – 1. stupeň	Počet speciálních tříd – 1. Stupeň	Počet žáků ve speciálních třídách – 2. Stupeň	Počet speciálních tříd – 2. Stupeň
ZŠ 1	278	13	8	1	0	0	8	1
ZŠ 2	291	13	43	5	17	2	26	3
ZŠ 3	307	16	4	1	3	1	1	0
ZŠ 4	0	0	37	5	16	2	21	3
ZŠ 5	189	9	15	2	8	1	7	1
ZŠ 6	206	9	7	1	7	1	0	0
ZŠ 7	343	14	28	2	12	1	16	1
ZŠ 8	484	21	51	8	23	4	28	4
ZŠ 9	335	16	113	9	63	5	50	4
ZŠ 10	284	15	39	5	15	1	24	4
ZŠ 11	308	18	25	3	10	1	15	2
ZŠ 12	424	19	10	1	0	0	10	1
ZŠ 13	0	0	131	18	72	11	59	7
ZŠ 14	0	0	66	10	45	6	21	4
ZŠ 15	0	0	66	8	32	4	34	4
ZŠ 16	0	0	97	12	34	5	63	7
ZŠ 17	0	0	41	5	11	1	30	4
ZŠ 18	0	0	331	24	234	19	97	5
ZŠ 19	0	0	134	14	43	4	91	10
ZŠ 20	0	0	68	8	24	3	44	5
ZŠ 21	0	0	129	18	65	9	62	9
ZŠ 22	0	0	37	4	20	2	17	2
ZŠ 23	0	0	110	12	42	6	68	6
ZŠ 24	0	0	17	3	7	1	10	2
ZŠ 25	0	0	108	12	46	5	62	7
ZŠ 26	0	0	63	6	25	2	38	4
ZŠ 27	0	0	93	10	51	6	42	4
ZŠ 28	0	0	23	4	10	2	13	4
ZŠ 29	0	0	72	7	28	4	44	3
ZŠ 30	0	0	65	12	33	8	32	4
ZŠ 31	0	0	36	7	16	3	20	4
ZŠ 32	0	0	9	1	2	0	7	1
ZŠ 33	0	0	10	2	10	2	0	0

5.6 Návratnost dotazníků

„**Návratnost** znamená poměr počtu odeslaných dotazníků k počtu vyplněných a vrácených dotazníků“ (Gavora, 2000, s. 107). Návratnost se zpravidla vyjadřuje v procentech. „**Za požadovanou minimální návratnost dotazníkového výzkumu se považuje 75 %**“ (Gavora, 2000, s. 107).

Tabulka č. 7 – Návratnost dotazníku – školy v Plzeňském kraji.

Počet oslovených škol v PK	33
Počet vyplněných a vrácených dotazníků	26
Návratnost dotazníků uváděná v % (zokrouhleno na celá %)	79

Celková návratnost dotazníků ve sledovaném šetření dosáhla 79 %, což je dostatečný podklad pro jeho validitu.

5.7 Vyhodnocení výzkumného šetření

„**Hlavním výstupem z výzkumu nejsou údaje, ale jejich interpretace**“ (Gavora, 2000, s. 136). V rámci Interpretace se v následující části práce rozumí vyhodnocení výsledků jednotlivých otázek, jejich okomentování a porovnání se stanovenými tvrzeními a předpoklady.

Vyhodnocování a interpretace výsledků je prováděna po jednotlivých částech dotazníku.

5.7.1 Dotazník I/1 – název školy, zřizovatel

Tabulka č. 8 – Základní školy v Plzeňském kraji vzdělávající žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Okres	Základní školy celkem	Základní školy samostatně zřízené	Základní školy zřízené speciální třídy	Základní školy zřízené Plzeňským krajem	Základní školy zřízené obcí	Základní školy zřízené jiným zřizovatel.
Domažlice	3	2	1	1	1	1
Klatovy	6	4	2	3	3	0
Plzeň – jih	5	2	3	1	3	1
Plzeň – město	7	6	1	6	1	0
Plzeň – sever	7	3	4	2	5	0
Rokycany	1	1	0	1	0	0
Tachov	4	4	0	3	0	1
Celkem	33	22	11	17	13	3

Cílem této části dotazníku bylo zjistit počty škol zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v jednotlivých okresech Plzeňského kraje.

V tabulce je uváděn absolutní počet těchto škol. Největší počet zaznamenává okres Plzeň-město a jejich zřizovatelem, kromě jedné, je Plzeňský kraj. Nejmenší počet je vykazován v okrese Rokycany a zřizovatelem je opět Plzeňský kraj.

Okres Plzeň-sever má nejvíce škol, které zřizují obce. Jinými zřizovateli se rozumí školy soukromé.

Jedna ze škol samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami již neexistuje, stala se součástí běžné základní školy.

Na stránkách 42, 43 této bakalářské práce jsou uvedeny oficiální názvy sledovaných škol podle zařazení v rejstříku škol České republiky.⁶

5.7.2 Dotazník I/2 – počet tříd, žáků

Tabulka č. 9 – Základní školy v Plzeňském kraji vzdělávající žáky se speciálními vzdělávacími potřebami – rozdělení škol podle počtu tříd a žáků.

Okres	Celkový počet žáků ve speciálních třídách ZŠ	Celkový počet speciálních tříd	Počet žáků ve speciálních třídách 1. Stupeň	Počet speciálních tříd – 1. Stupeň	Počet žáků ve speciálních třídách 2. stupeň	Počet speciálních tříd – 2. Stupeň
Domažlice	212	26	102	15	110	11
Klatovy	198	28	68	10	130	18
Plzeň – jih	187	27	80	12	107	15
Plzeň – město	968	99	532	56	436	43
Plzeň – sever	226	29	119	14	107	15
Rokycany	66	8	32	4	34	4
Tachov	224	25	88	11	136	14
Celkem	2081	242	1021	122	1060	120

Okres Plzeň-město vykazuje ve všech sledovaných jevech maximální hodnoty a zároveň se podílí téměř polovinou na celkových součtech za Plzeňský kraj. Při vyhodnocování výše uvedeného jevu se musíme na okres Plzeň-město podívat z jiného úhlu. Především jako na čtvrté největší město v ČR a na krajské město. Je tedy patrné, že při vyhodnocení výše uvedené tabulky musíme Plzni přisoudit primát a dále ji do hodnocení nezahrnout, protože by komentované výsledky byly zkreslené.

⁶ www.msmst.cz/vzdelavani/rejstrik-skol-a-skolskych-zarizeni-5

Ze zbylých okresů mají okresy Domažlice, Plzeň-sever a Tachov nejvyšší počty vykazovaných žáků – přes 220. Je s podivem, že přímo úměrně tomu neodpovídá počet tříd. Větší počty tříd jsou uvedeny v okresech Klatovy a Plzeň-jih.

Kromě okresu Plzeň-sever vykazují všechny okresy větší počet žáků na 2. stupni škol i přesto, že je druhý stupeň školy tvořen čtyřmi ročníky a první pěti.

Minimálních hodnot je dosaženo ve všech sledovaných jevech v okrese Rokycany.

Na straně 44 této bakalářské práce je uvedena tabulka škol označených jako ZŠ 1 – ZŠ 33 s konkrétními počty. Označení škol neodpovídá pořadí škol uvedených v této práci na stránkách 42, 43.

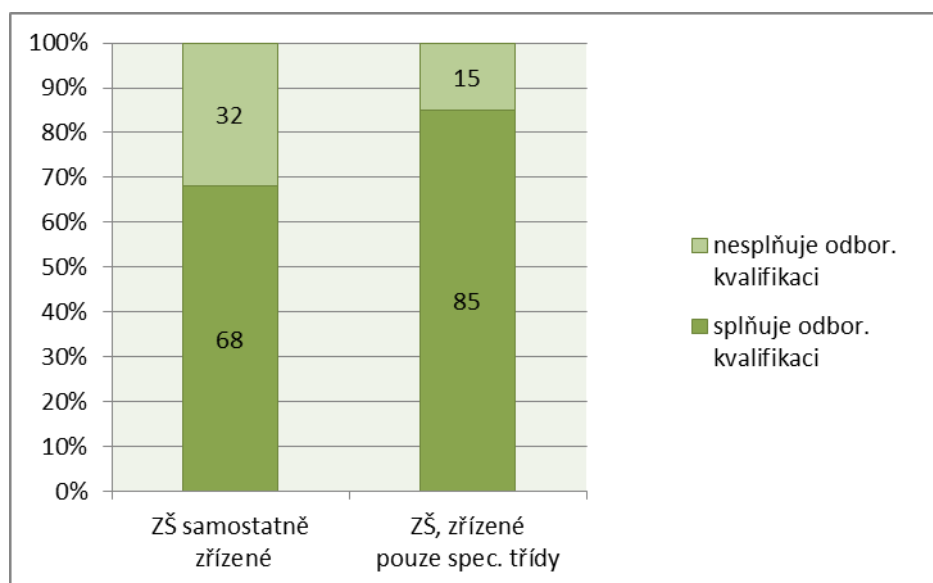
K vyhodnocení dotazníků I/1, I/2 je použito hodnot interních zdrojů Plzeňského kraje a není tedy přesně navázáno na počet vrácených vyplněných dotazníků.

5.7.3 Dotazník I/3 – počet přepočtených pracovníků, splnění kvalifikace

K vyhodnocování této části dotazníkového šetření je použito tabulek, na které navazují grafy. Vše je vykazováno tak, aby bylo možné konfrontovat základní školy samostatně zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se základními školami, kde jsou zřízeny pouze speciální třídy. Hodnoty v tabulkách jsou uváděny v %.

Tabulka č. 10 – Pracovní pozice – učitel 1. stupně

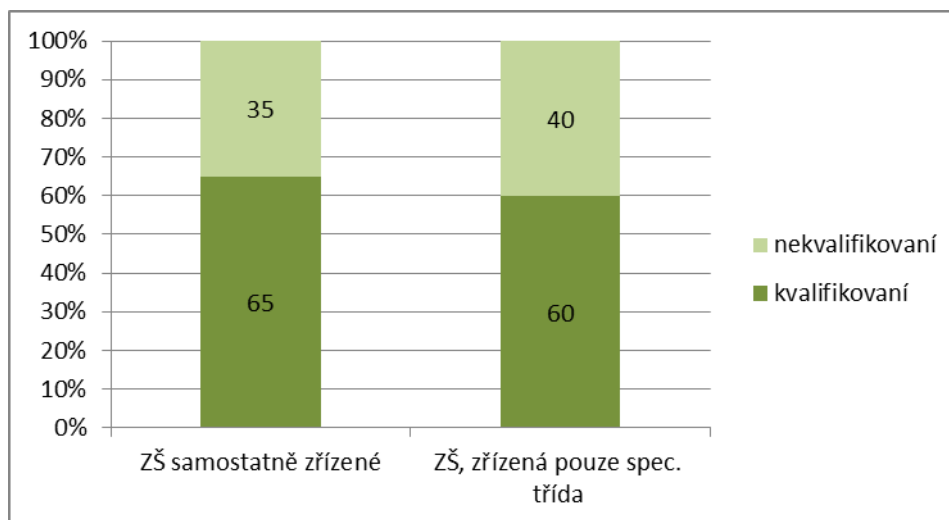
	kvalifikovaní	nekvalifikovaní
ZŠ samostatně zřízené	68	32
ZŠ, zřízené pouze speciální třídy	85	15

Odborná kvalifikovanost pro 1. stupeň základní školy je vyšší ve školách, kde jsou zřízeny pouze speciální třídy.

Tabulka č. 11 – Pracovní pozice – učitel 2. stupně

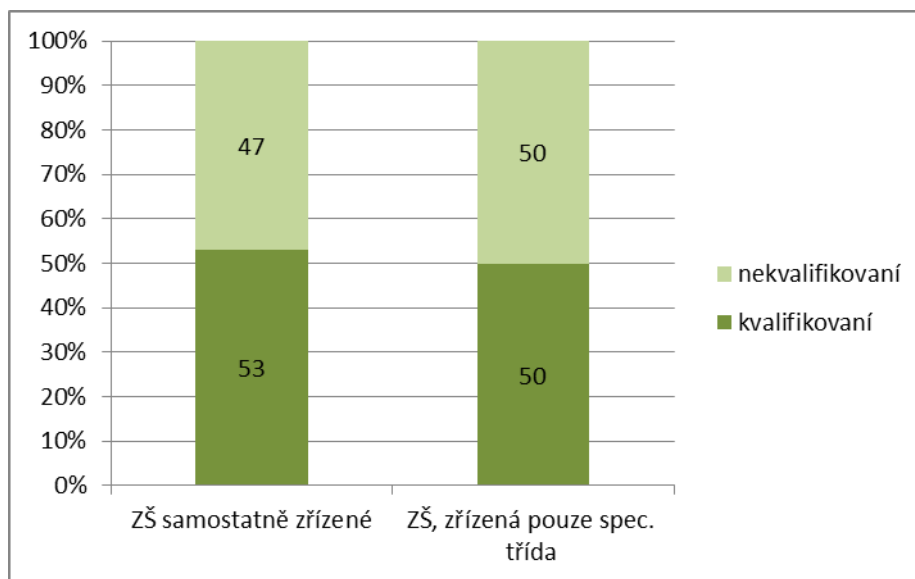
	kvalifikovaní	nekvalifikovaní
ZŠ samostatně zřízené	65	35
ZŠ, zřízená pouze speciální třída	60	40

Hodnoty uvedené v tabulce jsou přibližně shodné pro sledované základní školy. Pouze o 5 % je vykázána vyšší kvalifikovanost u škol samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Tabulka č. 12 – Pracovní pozice – asistent pedagoga

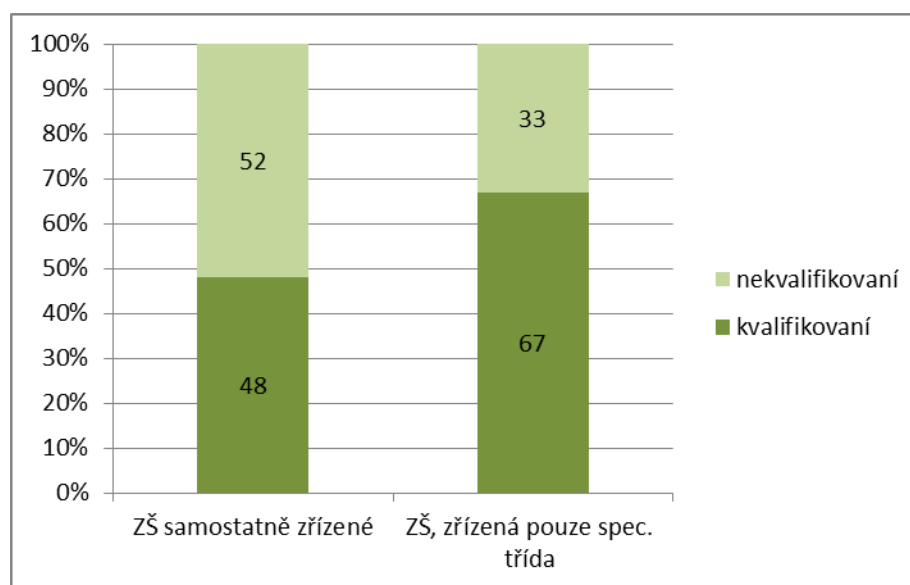
	kvalifikovaní	nekvalifikovaní
ZŠ samostatně zřízené	53	47
ZŠ, zřízená pouze speciální třída	50	50

V obou sledovaných základních školách jsou patrné téměř shodné výsledky, které oscilují v hodnotě 50 %.

Tabulka č. 13 – Pracovní pozice – vychovatel

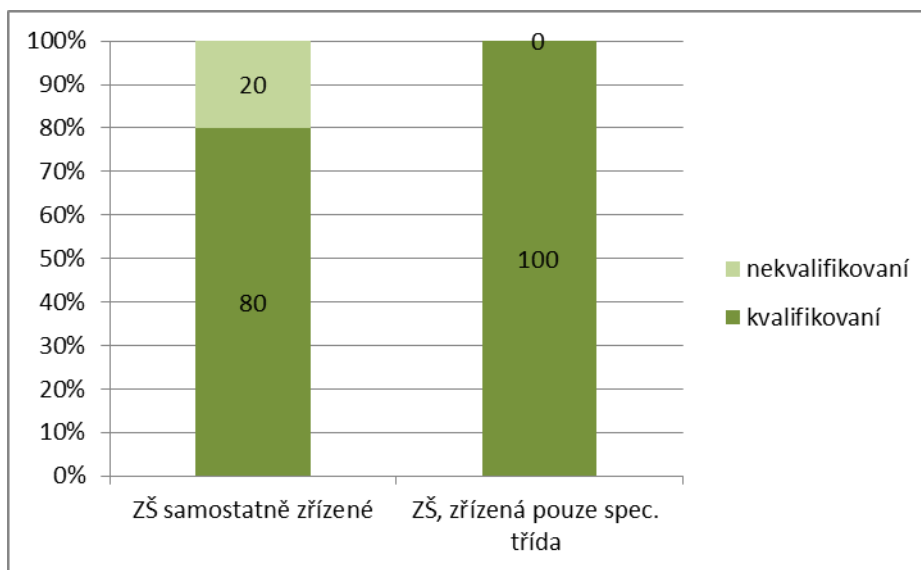
	kvalifikovaní	nekvalifikovaní
ZŠ samostatně zřízené	48	52
ZŠ, zřízená pouze speciální třída	67	33

Vyšší kvalifikovanost mají vychovatelé v základních školách, kde jsou zřízeny pouze speciální třídy. Kvalifikovanost je téměř 70%, což lze srovnat pouze s hodnotou kvalifikovanosti u učitele 1. stupně základní školy.

Tabulka č. 14 – Pracovní pozice – speciální pedagog

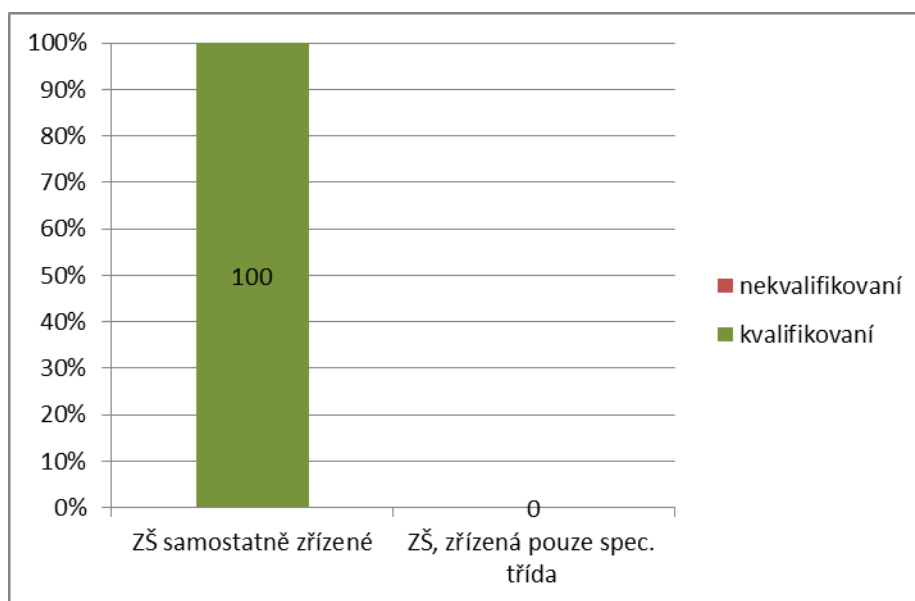
	kvalifikovaní	nekvalifikovaní
ZŠ samostatně zřízené	80	20
ZŠ, zřízená pouze speciální třída	100	0

Kvalifikovaní speciální pedagogové se na sledovaných základních školách nacházejí ve vysokém procentuálním zastoupení. U základních škol samostatně zřízených se jedná o 80% zastoupení a u škol, kde jsou zřízeny pouze speciální třídy, je zastoupení 100%.

Tabulka č. 15 – Pracovní pozice – psycholog

	kvalifikovaní	nekvalifikovaní
ZŠ samostatně zřízené	100	0
ZŠ, zřízená pouze speciální třída	0	0

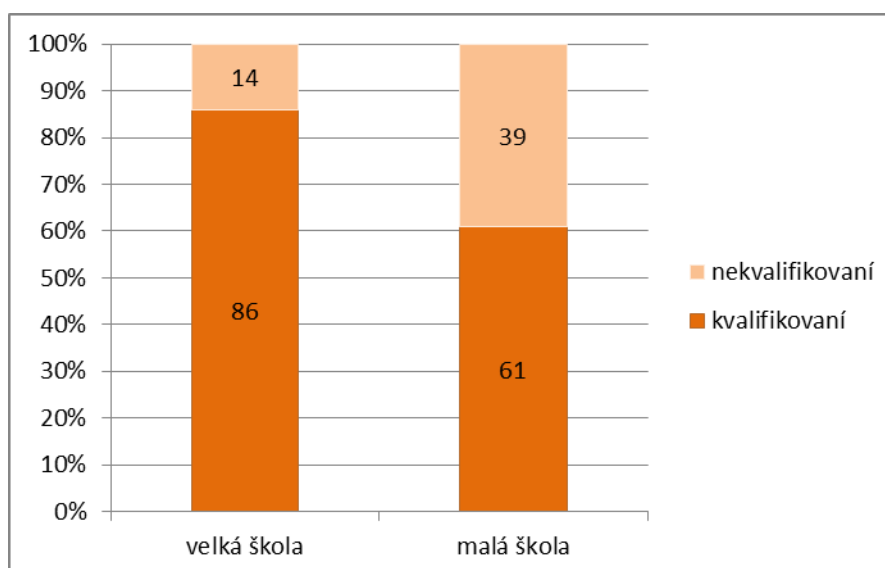

Kvalifikovaného psychologa mají pouze školy samostatně zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. U škol, kde jsou zřízeny pouze speciální třídy, není žádný kvalifikovaný psycholog vykázán.

Při vyhodnocování této části dotazníku je brán v úvahu ještě zřetel malých a velkých škol. Za malou školu je považována škola do 100 žáků, velkou školou se rozumí škola, která vykazuje více než 100 žáků. Vše je opět znázorněno v tabulkách, na které navazují grafy.

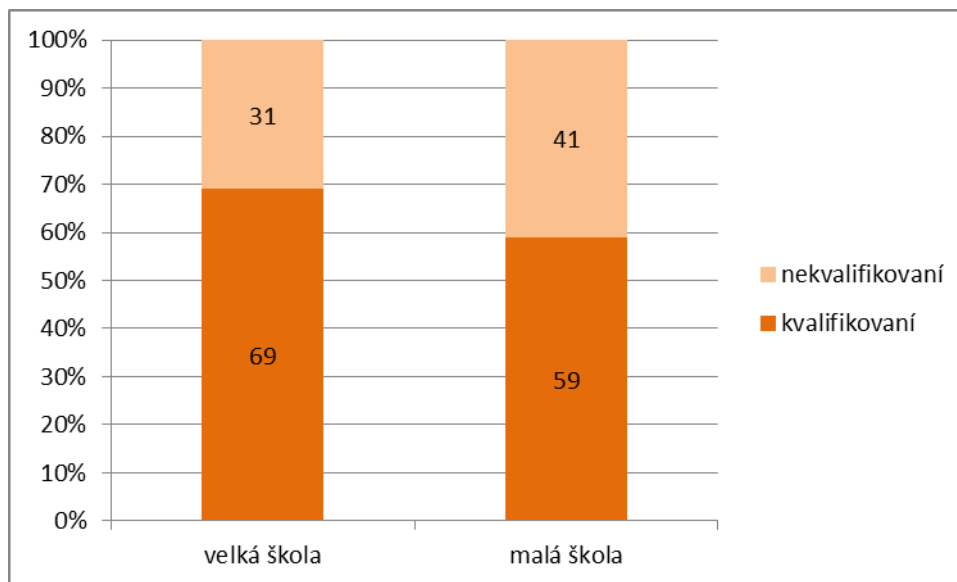
Tabulka č. 16 – Pracovní pozice – učitel 1. stupně

	kvalifikovaní	nekvalifikovaní
velká škola	86	14
malá škola	61	39

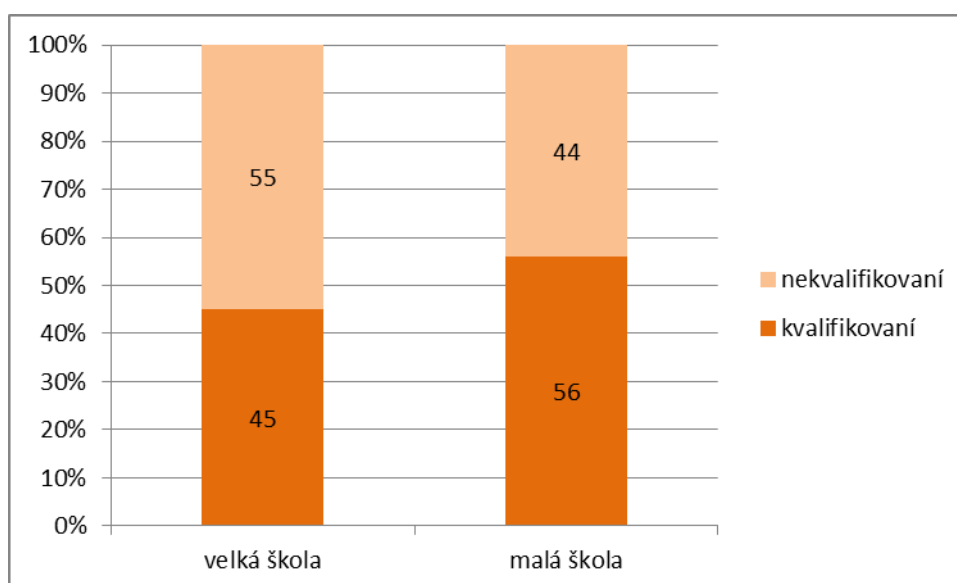
Tabulka č. 17 – Pracovní pozice – učitel 2. stupně

	kvalifikovaní	nekvalifikovaní
velká škola	69	31
malá škola	59	41

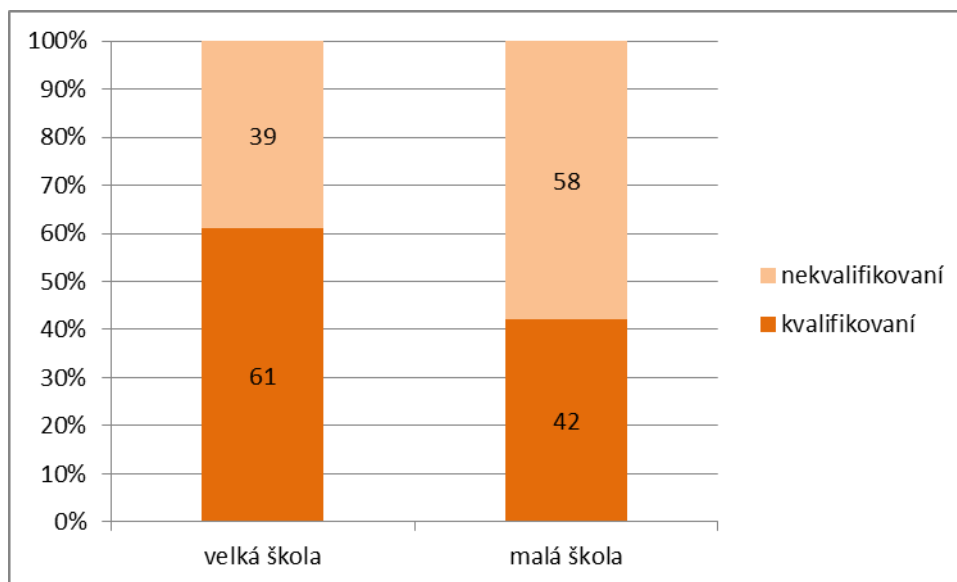
Tabulka č. 18 – Pracovní pozice – asistent pedagoga

	kvalifikovaní	nekvalifikovaní
velká škola	45	55
malá škola	56	44

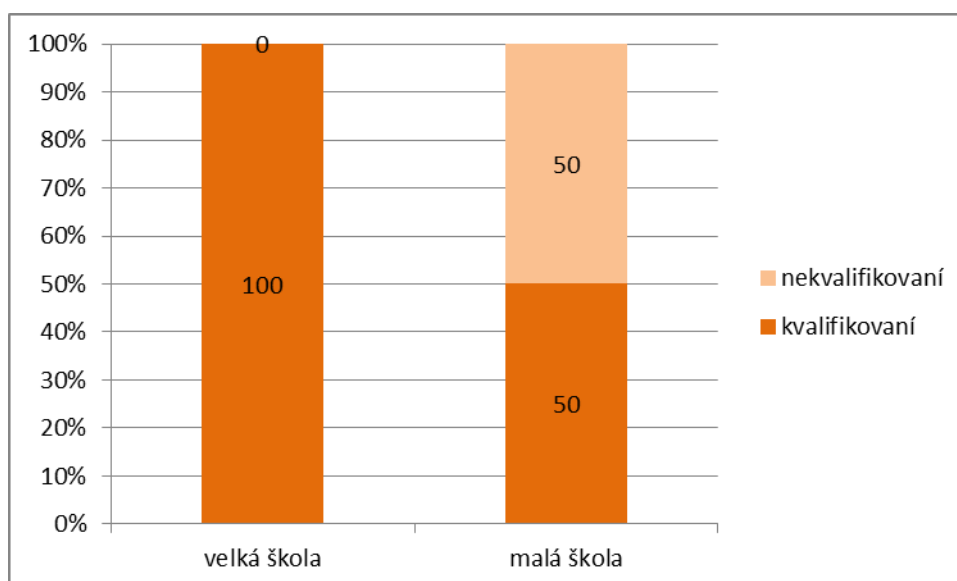
Tabulka č. 19 – Pracovní pozice – vychovatel

	kvalifikovaní	nekvalifikovaní
velká škola	61	39
malá škola	42	58

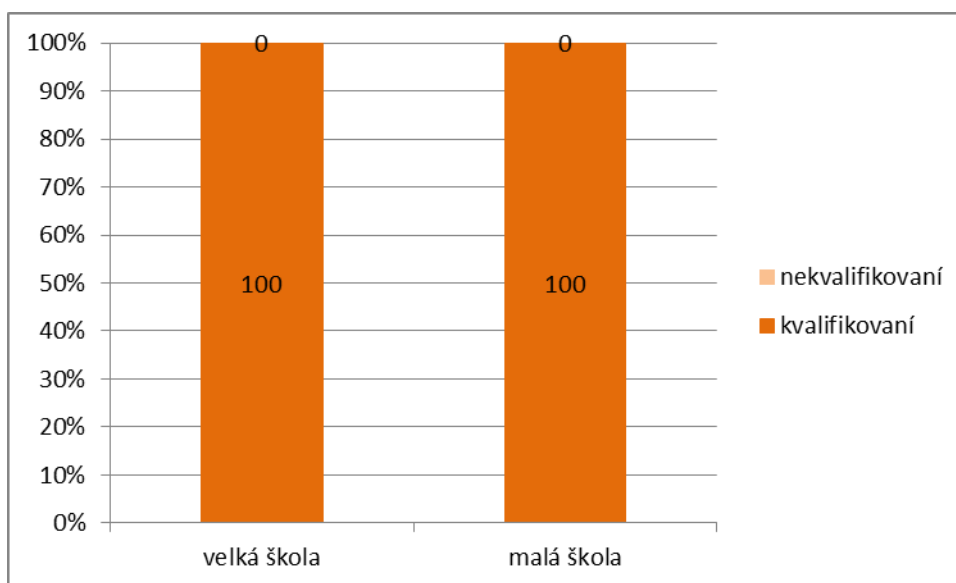
Tabulka č. 20 – Pracovní pozice – speciální pedagog

	kvalifikovaní	nekvalifikovaní
velká škola	100	0
malá škola	50	50

Tabulka č. 21 – Pracovní pozice – psycholog

	kvalifikovaní	nekvalifikovaní
velká škola	100	0
malá škola	100	0

Vyšší kvalifikovanost vykazují velké školy. Pouze kvalifikovanost pracovní pozice asistent pedagoga na malých školách převažuje.

5.7.4 Dotazník I/4 – ředitelé škol

V této části dotazníku je sledováno nejvyšší dosažené vzdělání ředitele školy, které je potřebné pro řídicí funkci. Ředitelé školy ho mohou dosáhnout způsoby uvedenými na straně 29, 30 této práce.

V dotazníku, který byl předkládán ředitelům škol, jsou uvedeny zkratky SVPP I. a SVPP II., jedná se o studium vedoucích pedagogických pracovníků I. a II. stupně.

Tabulka č. 22 – ředitelé škol

Počet let v řídicí funkci	Počet ředitelů
Ředitel školy ve funkci méně než dva roky	0
Ředitel školy vykonává funkci alespoň deset let ode dne nabytí účinnosti zákona č. 563/2004 Sb.	10

Ve výše uvedené tabulce jsou uvedeni ředitelé škol, kterých se buď týká povinnost (do dvou let ode dne, kdy začali vykonávat funkci ředitele školy) začít studovat – takových ředitelů je ale nulový počet nebo se jim vzdělání promíjí (ve funkci jsou déle než deset let ke dni nabytí účinnosti zákona č. 563/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tj. po 1. 1. 2005).

Z celkového počtu ředitelů škol, kteří vyplnili předkládaný dotazník, jich 73 % studovalo nebo studuje některou z níže uvedených forem vzdělání, určenou pro řídicí funkci. Pouze ve dvou případech splňují ředitelé škol v tuto chvíli nejvyšší možné vzdělání v řízení školy, tj. absolvování akreditovaného studia studijního programu školský management, nebo vzdělávání v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou zaměřeném na organizaci a řízení školství.

Jako velice zajímavé zjištění při vyhodnocování dotazníků se jeví případ, kdy si ředitelé škol, kteří jsou ve funkci déle než 10 let ke dni nabytí účinnosti zákona č. 563/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tj. po 1. 1. 2005, prohlubují své vzdělání absolvováním studia pro ředitele škol v rámci DVPP. Z výše zmíněného vyplývá, že ředitelům škol nejsou jejich znalosti a dovednosti v oblasti řízení lhostejné. Studují, i když studium nemají povinné. Z celkového počtu ředitelů škol, kteří nemusejí, a přesto se vzdělávají, se jedná o 31 % respondentů.

5.7.5 Dotazník I/5 – kvalifikační dohoda

Tato část dotazníku se zaměřuje na kvalifikační dohodu a na výhody spojené se studiem.

U kvalifikační dohody byla zjišťována její existence u 39 % respondentů, což v absolutním počtu představuje 10 ředitelů škol. Zbývajících 61 % ředitelů škol kvalifikační dohodu neseписuje a někteří z nich ještě do poznámek uvedli, že nejsou seznámeni s tímto pojmem. U ředitelů škol, kteří odpověděli kladně na existenci kvalifikační dohody, byly zprůměrovány roky, na které kvalifikační dohodu sepisují. Konečný počet zprůměrovaných let je 3,2 roky. Na otázku, zda vidí ředitelé škol nějaká úskalí při sepsání kvalifikační dohody, většina (80 % dotazovaných) odpověděla, že úskalí podle jejich názoru neexistují. U 20 % respondentů byla vznesena obava z nutnosti navrácení finančních prostředků investovaných do zaměstnance.

V poslední části dotazníku jsou zjišťovány určité „výhody“ spojené se studiem speciální pedagogiky v rámci zvyšování a prohlubování kvalifikace.

Tabulka č. 23 – „výhody“ kvalifikační dohody

Definované „výhody“	% výskytu jevu
proplácení školného	7,7
proplácení cestovních náhrad	7,7
možnost studijního volna	46,1
trvalá úprava rozvrhu přímé pedagogické činnosti	23,1
nic	15,4
jiné	7,7

Někteří dotazovaní ředitelé škol vyplňovali i více možností než jednu. Jako jiná možnost byla uváděna výměna hodin přímé pedagogické činnosti.

Předmětem vyhodnocení této části dotazníku není sledování dodržování ustanovení zákoníku práce jako např. proplácení cestovních náhrad, ale jen zmapování, zda je ředitelé škol svým studujícím zaměstnancům poskytují.

5.7.6 Souhrnné vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření poskytlo náhled do kvalifikovanosti pedagogických pracovníků ve školách zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji. Z výsledků, které byly v předešlé části okomentovány, můžeme předpokládat, že obdobné výsledky by vykazovaly zřejmě všechny kraje ČR. Jedná se pouze o odhad, protože vzorek, který by bylo nutné prozkoumat, by byl velmi rozsáhlý a v bakalářské práci těžko zpracovatelný. Výsledky šetření jsou právě v této době jednání o inkluzi a integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do hlavního vzdělávacího proudu využitelné v praxi a měly by posloužit jako doklad o nutnosti existence škol samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

5.8 Splnění výzkumných předpokladů

Na straně 39 této bakalářské práce byly stanoveny výzkumné předpoklady. Po vyhodnocení výzkumného šetření bylo zjištěno následující:

T₁: Pedagogů, kteří splňují podmínky kvalifikace, je více na základních školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Podrobné šetření tohoto tvrzení je uvedeno na stránkách 49 – 54 této práce. Větší počet pedagogických pracovníků, kteří splňují kvalifikaci je na školách samostatně zřízených u učitele 2. stupně, u asistenta pedagoga a na pracovní pozici psycholog. Procentuální hodnoty jsou však v případě učitele 2. stupně a asistenta pedagoga téměř totožné u obou typů škol. V případě psychologa se však jedná o 100% výskyt jevu ve školách samostatně

zřízených. Žádná základní škola, která zřizuje pouze třídy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, nemá kvalifikovaného psychologa.

Výše uvedené tvrzení je tedy splněno jen částečně, protože zbylé pracovní pozice jsou více zastoupeny ve školách, které zřizují jen třídy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

T₂: Pedagogů, kteří nesplňují podmínky kvalifikace, je méně na malých školách.

Daný předpoklad nebyl splněn, protože se dotazníkovým šetřením a následným vyhodnocením na stránkách 55 – 58 této práce zjistilo, že více kvalifikovaných pracovníků je na velkých školách. Pouze pozice asistenta pedagoga předpoklad splňuje. Hodnoty na obou typech škol jsou však přibližně totožné.

T₃: Ředitelé škol samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami mají splněné nejvyšší možné dosažené vzdělání potřebné k řízení školy.

Tento předpoklad je splněn jen částečně. Všichni ředitelé škol mají splněný některý z typu vzdělání potřebného pro výkon řídicí funkce. Dosažení nejvyššího možného vzdělání vykazují pouze dva respondenti. V jednom případě se jedná o ředitele školy samostatně zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, v druhém o ředitele školy, která zřizuje jen třídy pro tyto žáky.

T₄: Ředitelé škol sepisují při nesplnění kvalifikace s pedagogickými pracovníky kvalifikační dohodu.

Konkrétní vyhodnocení T₄ předpokladu je uvedeno na straně 60, 61 této práce. Kvalifikační dohodu sepisují přibližně dvě pětiny ředitelů škol, což je málo na to, aby mohlo být uvedeno, že byl předpoklad splněn.

Je možné tvrdit, že kvalifikační dohoda obvykle sepisována není.

T₅: V případě sepsání kvalifikační dohody se ředitelé škol finančně podílejí na nákladech spojených se studiem.

Při vyhodnocení tohoto předpokladu je nutné uvést, že dotazovaní ředitelé škol vyplnili poskytované výhody pro studující pedagogické pracovníky i v případě, že nemají sepsanou kvalifikační dohodu. Vyhodnocení daného předpokladu lze ze stávajících poskytnutých podkladů jen těžko pravdivě stanovit, a proto je i nemožné stanovit relevantní závěr.

6 ZÁVĚR

Ředitelé škol samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale i ředitelé škol, kteří ve školách, které řídí, zřizují speciální třídy pro tyto žáky, konají záslužnou činnost zejména v dnešní době, kdy se řeší otázka jejich další existence. Je chvályhodné, že se zejména tito ředitelé ztotožňují s požadavkem plně kvalifikovaného pedagogického pracovníka, který je tím správným nositelem vědění pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Cílem práce bylo poskytnout skutečný obraz o personálním zajištění a kvalifikovanosti pedagogických pracovníků výše uvedených škol v Plzeňském kraji. Stěžejní pracovní pozice pedagogických pracovníků, za které jsou považováni učitelé 1. a 2. stupně základní školy zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, vykazují v obou zmiňovaných typech škol kvalifikovanost 60 % a vyšší.

Při mapování rozdílů v kvalifikovanosti pedagogických pracovníků mezi školami samostatně zřízenými pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a školami, které zřizují pouze speciální třídy, nebyl zjištěn zásadní rozdíl. Ještě před vyhodnocením poskytnutých dat by většina zasvěcených pozorovatelů mohla tvrdit, že více kvalifikovaných pedagogických pracovníků je na školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale výzkum tak jednoznačný nebyl. Záleží na pracovní pozici pedagogického pracovníka a na velikosti školy.

V zastoupení kvalifikovanosti pedagogických pracovníků ve skupině velkých a malých škol mají prim velké školy, které zřejmě díky své velikosti a většímu celkovému počtu pedagogických pracovníků mohou dosáhnout vyšší kvalifikovanosti.

Předkládaná bakalářská práce a její výsledky jsou aplikovatelné v praxi. Pokud pomůže pracovníkům Plzeňského kraje k uhájení pozice existence samostatných škol a tříd pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, pak čas strávený nad výzkumem a vyhodnocováním podkladů, nebyl zbytečný.

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ALINČE, František a TOMŠÍ, Ivan. *Katalog prací: uplatňování podle povolání a platových tříd ve veřejných službách a správě: 1.10. 2010*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2009. 503 s. Práce - mzdy - pojištění. ISBN 978-80-7263-614-3.

ČERVENÁ, Vlasta a kol. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*. Vyd. 4. Praha: Academia, 2010. 647 s. ISBN 978-80-200-1347-7.

DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a kol. *Slovník pojmů k řízení lidských zdrojů*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2004. xxx, 157 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 80-7179-468-6.

DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a kol. *Management lidských zdrojů*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2007. xxii, 485 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-893-4.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.

KOUBEK, Josef. *ABC praktické personalistiky*. Praha: Linde, 2000. 400 s. ABC; 2. ISBN 80-86131-25-4.

KOUBEK, Josef. *Řízení lidských zdrojů: základy moderní personalistiky*. 4., rozš. a dopl. vyd. Praha: Management Press, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7261-168-3.

KOUBEK, Josef. *Personální práce v malých a středních firmách*. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. 281 s. Management. ISBN 978-80-247-3823-9.

LAZAROVÁ, Bohumíra a kol. *Cesty dalšího vzdělávání učitelů*. Brno: Paido, 2006. 230 s. ISBN 80-7315-114-6.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6.

VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem: k 1.4.2007*. 3. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, ©2007. 655 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-387-6.

VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem: k 16.4.2009*. 4. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 798 s. Práce-mzdy-pojištění. ISBN 978-80-7263-530-6.

VALENTA, Jiří. *Zákon o pedagogických pracovnících prakticky a přehledně*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 143 s. ISBN 978-80-7357-567-0.

VAŠUTOVÁ, Jaroslava. *Profese učitele v českém vzdělávacím kontextu*. Brno: Paido, 2004. 190 s. ISBN 80-7315-082-4.

VYSOKAJOVÁ, Margerita. *Zákoník práce: komentář*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Aspi, 2008. 503 s. Komentáře nakladatelství ASPI. ISBN 978-80-7357-327-0.

Ostatní zdroje

KRAJSKÝ ÚŘAD PLZEŇSKÉHO KRAJE. *Údaje o počtu tříd a žáků*. Plzeň, 2011.

KRAJSKÝ ÚŘAD PLZEŇSKÉHO KRAJE. *Elektronické adresy*. Plzeň, 2011.

Rejstřík škol a školských zařízení, MŠMT ČR. MŠMT ČR. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR* [online]. 2006 [cit. 2011-25-11]. Dostupné z: www.msmst.cz/vzdelavani/rejstrik-skol-a-skolskych-zarizeni-5

Výpověď pro nesplňování předpokladů – FinančníNoviny.cz. [Http://www.financninoviny.cz/kariera/pracovni-pravo-zpravy/vypoved-pro-nesplnovani-predpokladu/472792](http://www.financninoviny.cz/kariera/pracovni-pravo-zpravy/vypoved-pro-nesplnovani-predpokladu/472792) [online]. 2012, 05.05.2010 13:12 [cit. 2012-15-12]. Dostupné z: <http://www.financninoviny.cz/kariera/pracovni-pravo-zpravy/vypoved-pro-nesplnovani-predpokladu/472792>

Legislativní normy

Česko. Zákon č. 111 ze dne 22. dubna 1998 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 1998, roč. 1998, 111/1998, 39. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1998/sb039-98.pdf>

Česko. Zákon č. 561 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2004, roč. 2004, 561/2004, 190. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2004/sb190-04.pdf>

Česko. Zákon č. 563 o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra,

2004, roč. 2004, 563/2004, 190. Dostupné z:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2004/sb190-04.pdf>

Česko. Zákon č. 262 ze dne 21. dubna 2006 zákoník práce. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2006, roč. 2006, 262/2006, 84. Dostupné z:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2006/sb084-06.pdf>

Česko. Nařízení vlády č. 564 ze dne 6. prosince 2006. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2006, roč. 2006, 262/2006, 184.

Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2006/sb184-06.pdf>

Česko. Vyhláška č. 317 ze dne 27. července 2005 o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2005, roč. 2005, 317/2005, 111. Dostupné z:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2005/sb111-05.pdf>

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

CŽV	celoživotní vzdělávání
č.	číslo
ČR	Česká republika
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
KÚ KP	Krajský úřad Plzeňského kraje
neučitels.	neučitelský
odpov.	odpovídající
OŠMS KÚ PK	Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje
pg.	pedagog
PK	Plzeňský kraj
předškol.věk	předškolní věk
roč.	ročník
Sb.	sbírka
spec. ped.	speciální pedagogika
spec. vzděl. potř.	speciální vzdělávací potřeby
SŠ	střední škola
stup.	stupeň
SVPP	studium vedoucích pedagogických pracovníků
ŠD	školní družina
T	tvrzení
tj.	to je
tzv.	takzvaně
uč. 1. st. ZŠ	učitelství 1. stupně základní školy
uč. 2. st. ZŠ	učitelství 2. stupně základní školy
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
všeobec. vzděl. předm.	všeobecně vzdělávací předmět
VŠ Bc.	vysokoškolské bakalářské
VŠ Mgr.	vysokoškolské magisterské
vyuč.	vyučovací
zákl. vzděl.	základní vzdělání

ZPP	zákon o pedagogických pracovnících
ZP	zákoník práce
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

9 SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 - Shrnutí kvalifikačních předpokladů pro práci učitele 1. stupně ve třídě nebo škole zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (Valenta, 2010, s. 44)

Tabulka č. 2 - Shrnutí kvalifikačních předpokladů pro práci učitele 2. stupně ve třídě nebo škole zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (Valenta, 2010, s. 45)

Tabulka č. 3 - Shrnutí kvalifikačních předpokladů pro práci vychovatele v oddělení nebo školském zařízení zřízeném pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (Valenta, 2010, s. 46)

Tabulka č. 4 - Shrnutí kvalifikačních předpokladů pro pracovní pozici asistent pedagoga (Valenta, 2010, s. 47)

Tabulka č. 5 – Schéma institucionálních forem DVPP (Valenta, 2009, s. 700)

Tabulka č. 6 - Základní školy v Plzeňském kraji vzdělávající žáky se speciálními vzdělávacími potřebami - rozdělení jednotlivých škol podle počtu tříd a žáků

Tabulka č. 7 – návratnost dotazníku – školy v Plzeňském kraji

Tabulka č. 8 - Základní školy v Plzeňském kraji vzdělávající žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Tabulka č. 9 - Základní školy v Plzeňském kraji vzdělávající žáky se speciálními vzdělávacími potřebami – rozdělení škol podle počtu tříd a žáků

Tabulka č. 10 – Pracovní pozice – učitel 1. stupně

Tabulka č. 11 – Pracovní pozice – učitel 2. stupně

Tabulka č. 12 – Pracovní pozice – asistent pedagoga

Tabulka č. 13 – Pracovní pozice – vychovatel

Tabulka č. 14 – Pracovní pozice – speciální pedagog

Tabulka č. 15 – Pracovní pozice – psycholog

Tabulka č. 16 – Pracovní pozice – učitel 1. stupně

Tabulka č. 17 – Pracovní pozice – učitel 2. Stupně

Tabulka č. 18 – Pracovní pozice – asistent pedagoga

Tabulka č. 19 – Pracovní pozice – vychovatel

Tabulka č. 20 – Pracovní pozice – speciální pedagog

Tabulka č. 21 – Pracovní pozice – psycholog

Tabulka č. 22 - Ředitelé škol

Tabulka č. 23 – „Výhody“ kvalifikační dohody

10 PŘÍLOHY

- Příloha č. 1 Dopis ředitelkám/ředitelům škol
Příloha č. 2 Dotazník pro ředitelky/ředitele škol

Mgr. Milada Šliková
Ředitelka Základní školy praktické Kralovice, okres Plzeň – sever
Plzeňská 172, 331 41 Kralovice

Ředitelé základních škol Plzeňského kraje

Věc: Dotazníkové šetření

V Kralovicích dne 15. 11. 2011

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

v rámci studia oboru Školský management na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze vypracovávám závěrečnou bakalářskou práci na téma Problematika personálního zajištění vzdělávání na ZŠ zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji.

Dovoluji si Vás požádat o pomoc při zpracování výzkumného šetření, které bude součástí mé bakalářské práce. Následné vyhodnocení vyplněných dotazníků bude použito výhradně pro mé studijní potřeby.

Pokud budete mít zájem, seznámím Vás s výsledky šetření. Vyplněné dotazníky, prosím, zasílejte na e-mailovou adresu: slikova.milada@atlas.cz.

Děkuji předem za Vaši ochotu, důvěru a pochopení, ale hlavně za čas věnovaný odpovědím a zaslání vyplněného dotazníku.

S pozdravem a přáním hezkého dne

Mgr. Milada Šliková

Dotazník pro ředitelky/ředitele škol**Příloha č. 2**

Dotazník I/1

1. Název školy	
2. Zřizovatel školy	

Dotazník I/ 2

1 Celkový počet žáků v běžných třídách	
2. Celkový počet běžných tříd	
3. Celkový počet žáků ve speciálních třídách	
4. Celkový počet speciálních tříd	
5. Počet žáků ve speciálních třídách – 1. stupeň	
6. Počet speciálních tříd – 1. stupeň	
7. Počet žáků ve speciálních třídách – 2. stupeň	
8. Počet speciálních tříd – 2. stupeň	

Dotazník I/3

Běžné ZŠ, které zřizují speciální třídy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, prosím o vyplnění pouze přepočteného počtu pedagogických pracovníků, kteří působí v těchto třídách. Děkuji.

1. Celkový přepočtený počet pedagogických pracovníků	
2. Přepočtený počet pedagogů - učitelé 1. stupně	
3. Z toho přepočtený počet pg. - učitelé 1. stupně, kteří splňují kvalifikaci	
4. Přepočtený počet pedagogů – učitelé 2. stupně	
5. Z toho přepočtený počet pg. – učitelé 2. stupně, kteří splňují kvalifikaci	
6. Přepočtený počet pedagogů – asistent pedagoga	

7. Z toho přepočtený počet pg. – asistenti pedagoga, kteří splňují kvalifikaci	
8. Přepočtený počet pedagogů – vychovatelé	
9. Z toho přepočtený počet pg. – vychovatelé, kteří splňují kvalifikaci	
10. Přepočtený počet speciálních pedagogů	
11. Přepočtený počet speciálních pedagogů, kteří splňují kvalifikaci	
12. Přepočtený počet psychologů	
13. Přepočtený počet psychologů, kteří splňují kvalifikaci	
14. Přepočtený počet pedagogů – ostatní (napište, prosím, o jakou pracovní pozici se jedná, př. učitel náboženství)	
15. Přepočtený počet pedagogů – ostatní, kteří splňují kvalifikaci	

Dotazník I/4 – ředitel školy

1. Ředitel školy je ve funkci méně než dva roky, kdy začal vykonávat tuto funkci	
2. Ředitel školy vykonává funkci alespoň deset let ode dne nabytí účinnosti zákona č. 563/2004 Sb.	
3. Ředitel školy absolvoval studium pro ředitele škol a školských zařízení (SVPP I.)	
4. Ředitel školy absolvoval studium pro vedoucí pedagogické pracovníky (SVPP II.)	
5. Ředitel školy absolvoval bakalářský studijní program Školský management	
6. Ředitel školy v současné době studuje program se zaměřením na řízení školy (prosím zaškrtněte)	SVPP I SVPP II. Bc. Mgr.

Dotazník I/5

1. Považujete za nutné sepsání kvalifikační dohody se svými zaměstnanci?

Ano, ne. (označte křížkem)

ano	ne

Pokud ano, na kolik let je nejvýhodnější ji sepsat

počet let

Jaké úskalí může přinést její sepsání (*prosím napište*)

.....
.....
.....

2. Při studiu ke splnění kvalifikace (studium speciální pedagogiky), poskytujete

Vášim zaměstnancům:

- a) proplácení školného
- b) proplácení cestovného
- c) možnost studijního volna
- d) trvalá úprava rozvrhu přímé pedagogické činnosti
- e) nic
- f) jiné, prosím uveďte jaké výhody